

Załącznik do Uchwały Nr 68/2020 Zarządu Podlasko-Mazurskiego Banku Spółdzielczego w Zabłudowie z dnia 13.08.2020 r.

**Raport Podlasko-Mazurskiego Banku Spółdzielczego w Zabłudowie
z zakresu adekwatności kapitałowej
oraz zakresu informacji podlegających ogłoszeniu
według stanu na dzień 31.12.2019 r.**

Sierpień, 2020 rok

Rap
pod

I Wprowadzenie

Niniejszy dokument został opracowany w celu realizacji Polityki informacyjnej Podlasko-Mazurskiego Banku Spółdzielczego w Zabłudowie w zakresie adekwatności kapitałowej oraz spełnienia nadzorczych wymogów informacyjnych.

Dokument przedstawia osobom zewnętrznym, w szczególności klientom i właścicielom Banku, strategię oraz procesy Banku w zakresie zarządzania ryzykiem, informacje z zakresu struktury kapitału, narażenia na ryzyko i adekwatność kapitałową, umożliwiające ocenę stabilności finansowej Banku w celu podejmowania decyzji handlowych oraz utrzymania dyscypliny rynkowej. Dokument niniejszy stanowi uzupełnienie informacji zawartej w Rocznym Sprawozdaniu Finansowym Podlasko-Mazurskiego Banku Spółdzielczego w Zabłudowie za rok obrotowy 2019.

1. Bank zgodnie z wymogami określonymi w:

- 1) Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013, zwanego dalej „Rozporządzeniem CRR”, z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniającego rozporządzenie (UE) nr 648/2012 (część ósma),
- 2) Ustawie Prawo bankowe (art. 111 oraz 111a),
- 3) Zasadach Ładu Korporacyjnego dla instytucji nadzorowanych, wydanych uchwałą nr 218/2014 Komisji Nadzoru Finansowego (§ 31),
- 4) Rozporządzeniu Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 6 marca 2017 r. w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, polityki wynagrodzeń oraz szczegółowego sposobu szacowania kapitału wewnętrznego w bankach,
- 5) Rekomendacjach wydanych przez KNF

w niniejszym dokumencie dokonuje ujawnienia informacji o charakterze jakościowym i ilościowym dotyczących profilu ryzyka Banku, funduszy własnych, wymogów kapitałowych, polityki w zakresie wynagrodzeń, systemie zarządzania ryzykiem i kontroli wewnętrznej oraz innych według stanu na 31 grudnia 2019 r.

2. Niniejszą informację sporządzono na podstawie niżej wskazanych obowiązujących w Banku procedur wewnętrznych:

- 1) „Polityka informacyjna Podlasko-Mazurskiego Banku Spółdzielczego w Zabłudowie” zatwierdzona Uchwałą nr 123/2018 Zarządu Podlasko-Mazurskiego Banku Spółdzielczego w Zabłudowie z dnia 06.12.2018 r. i Uchwałą nr 17/2018 Rady Nadzorczej Podlasko-Mazurskiego Banku Spółdzielczego w Zabłudowie z dnia 10.12.2018 r.
- 2) „Instrukcja sporządzania informacji dotyczących adekwatności kapitałowej oraz zakresu informacji podlegających ogłoszeniu ” wprowadzona uchwałą Zarządu Banku nr 24/2017 z dnia 30.03.2017 r.

3. Bank w zakresie ujawnianych informacji:

- 1) stosuje pominięcie informacji uznanych za nieistotne - informacje nieistotne to w opinii Banku informacje, których pominięcie lub nieprawidłowe ujawnienie nie powinno zmienić lub wpłynąć na ocenę lub decyzję użytkownika opierającego się na tych informacjach przy podejmowaniu decyzji ekonomicznych,
- 2) stosuje pominięcie informacji uznanych za zastrzeżone lub poufne – Bank uznaje informacje za zastrzeżone, jeżeli ich podanie do wiadomości publicznej w opinii Banku osłabiłoby jego pozycję konkurencyjną; Bank uznaje informacje za poufne, jeśli Bank zobowiązał się wobec klienta lub innej osoby do zachowania poufności.

4. Bank informuje, że niniejsza informacja - z zastrzeżeniem ust. 5 - obejmuje cały zakres ujawnianych informacji określonych w Części Ósmej Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. CRR, które dotyczą Banku. Ujawnienia informacji w innych dokumentach przez Bank wynika z art. 434 ust. 2 CRR.
5. Informacje nie zawarte w niniejszym raporcie, a objęte obowiązkiem ujawnienia zostały zawarte w następujących dokumentach:
 - Roczne Sprawozdanie Finansowe Podlasko-Mazurskiego Banku Spółdzielczego w Zabłudowie za rok obrotowy 2019,
 - Dodatkowe informacje i objaśnienia do sprawozdania finansowego Podlasko-Mazurskiego Banku Spółdzielczego w Zabłudowie za okres od 01.01. do 31.12.2019 r.
 - Sprawozdanie Zarządu Banku z działalności Podlasko-Mazurskiego Banku Spółdzielczego w Zabłudowie w 2019 roku,które są dostępne w Krajowym Rejestrze Sądowym oraz w Podlasko-Mazurskim Banku Spółdzielczym w Zabłudowie.
6. Wszelkie dane liczbowe zostały wyrażone w tysiącach złotych.
7. Bank stosuje Polskie Standardy Rachunkowości. Informacje podlegające ujawnieniu według Międzynarodowych Standardów Rachunkowości nie dotyczą Banku.
8. Wszystkie regulacje wymienione w niniejszym raporcie są dostępne wszystkim zainteresowanym w formie papierowej – w lokalu Banku w Białymstoku, przy ul. Gen. Władysława Andersa 5, pokój 104 w dni robocze w godz. 9-14.
9. Informacje organizacyjne, dotyczące Zasad Ładu Korporacyjnego, szczegółowe informacje z zakresu polityki wynagrodzeń i praktyk Banku dotyczące wynagrodzeń pracowników, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka Banku oraz inne podlegające ujawnieniu zamieszczane są w formie elektronicznej na stronie internetowej Banku www.pmbank.pl.

II Informacje ogólne

1. Bank prowadzi działalność pod nazwą:
Podlasko-Mazurski Bank Spółdzielczy w Zabłudowie
2. Adres siedziby Banku:
16-060 ZABŁUDÓW, ul. SURAŻSKA 2, pow. BIAŁOSTOCKI
3. Podlasko-Mazurski Bank Spółdzielczy w Zabłudowie jest samodzielną, samofinansującą się jednostką organizacyjną, posiadającą osobowość prawną. Bank jest wpisany w Sądzie Rejonowym w Białymstoku XII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem KRS 0000128560, NIP 542-100-13-99, REGON 000493646.
4. Podlasko-Mazurski Bank Spółdzielczy w Zabłudowie nie prowadzi działalności poza obszarem Rzeczypospolitej Polskiej.
5. Działalność operacyjna Banku prowadzona jest poprzez sieć jednostek organizacyjnych, tj.:
 - Oddziały Banku w: Białymstoku, Elku, Czarnej Białostockiej, Zabłudowie;
 - Filie Banku w Białymstoku.

6. Organami Banku są :

- Zebrania Grup Członkowskich,
- Zebranie Przedstawicieli,
- Rada Nadzorcza Banku,
- Zarząd Banku.

7. W Banku jako organ opiniodawczo-doradczy działa Komitet Kredytowy.

W myśl art. 111 Prawa bankowego w miejscu wykonywania czynności, w sposób ogólnie dostępny, Bank ogłasza skład Rady Nadzorczej i Zarządu oraz teren działania Banku.

III Strategia i opis procesów zarządzania ryzykiem.

Opis systemu zarządzania, w tym systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej.

Działania Banku w 2019 roku oparte były na założeniach, które określała „Strategia Podlasko-Mazurskiego Banku Spółdzielczego w Zabłudowie na lata 2017-2020” przyjęta Uchwałą nr 165/2016 Zarządu Banku z dnia 29.12.2016 r., zatwierdzona przez Radę Nadzorczą Banku dnia 28.02.2017 r. Uchwałą nr 5/2017 ze zmianami wprowadzonymi Uchwałą Zarządu Banku Nr 50/2018 z dnia 14.06.2018 r. zatwierdzoną Uchwałą Rady Nadzorczej Nr 8/2018 z dnia 20.06.2018 r. Strategia zawiera w treści strategię zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka. Dodatkowo Rada Nadzorcza Banku dnia 30.07.2013 r. Uchwałą nr 12/2013 zatwierdziła „Strategię zarządzania ryzykiem operacyjnym” i dnia 25.01.2016 r. Uchwałą nr 4/2016 „Strategię zarządzania ryzykiem kredytowym”.

W Banku obowiązują niżej wymienione przepisy wewnętrzne regulujące działania Rady Nadzorczej i Zarządu Banku, w tym kompetencje decyzyjne:

- „Regulamin działania Rady Nadzorczej”,
- „Regulamin Komitetu Audytu”
- „Regulamin działania Zarządu”,
- „Regulamin organizacyjny”,
- „Regulamin podejmowania decyzji kredytowych”
- „Regulamin zawierania transakcji kredytowych oraz prowadzenia rachunków bankowych z osobami i podmiotami, o których mowa w art.79 i 79a Ustawy Prawo Bankowe”,
- „Instrukcja udzielania pełnomocnictw i upoważnień”.

W 2019 roku Zarząd Banku składał się z czterech osób:

- Prezesa Zarządu Banku,
- Wiceprezesa Zarządu ds. Finansowych,
- Wiceprezesa Zarządu ds. Handlowych,
- Członka Zarządu

Członek Zarządu Banku powołany został w skład Zarządu Banku od 01 kwietnia 2019 r. Nowo powołany Członek Zarządu zajmuje jednocześnie stanowisko Dyrektora Oddziału Banku w Białymstoku. W ramach działania Rady Nadzorczej utworzony został Komitet Audytu.

Przepływ informacji dotyczącej zarządzania ryzykami kierowanej do Zarządu oraz Rady Nadzorczej w Banku jest sformalizowany w „Instrukcji funkcjonowania systemu informacji kierownictwa” wprowadzonej Uchwałą nr 160/2016 Zarządu Podlasko-Mazurskiego Banku Spółdzielczego w Zabłudowie z dnia 29.12.2016 r. ze zm. Zakres i częstotliwość raportowania jest dostosowana do skali narażenia na ryzyko, a także zmienności ryzyka zapewniając możliwość podejmowania decyzji oraz odpowiedniej reakcji w przypadku zmiany ekspozycji na ryzyko.

Bank posiada przepisy wewnętrzne dotyczące wszystkich działań i produktów Banku w formie Regulaminów i Instrukcji. Przepisy te zostały przyjęte Uchwałami odpowiednich organów Banku.

Zarządzanie ryzykiem

Zarządzanie ryzykiem w Banku odbywa się zgodnie z długofalowymi Politykami zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka przygotowanymi przez Zarząd Banku i zatwierdzonymi przez Radę Nadzorczą Banku. Dokumenty są zgodne z założeniami Strategii i podlegają corocznemu przeglądowi zarządczemu i weryfikacji. Przegląd i weryfikacja dokonywane są również w przypadku występowania znaczących zmian wewnątrz lub w otoczeniu Banku.

Założenia i cele strategii zarządzania ryzykiem zawarte w Strategii Banku powiązane są ściśle z innymi regulacjami o charakterze strategicznym.

W strukturze organizacyjnej Banku funkcjonuje Zespół Zarządzania Ryzykiem, który przeprowadza pomiar poziomu poszczególnych rodzajów ryzyka oraz analizę adekwatności kapitałowej na poziomie Centrali Banku.

Wypełniając zadania systemu zarządzania ryzykiem Bank identyfikuje, prowadzi pomiar lub szacowanie, kontrolę oraz monitorowanie ryzyka występującego w swojej działalności. Działania te służą zapewnieniu prawidłowości procesu wyznaczania i realizacji szczegółowych celów prowadzonej przez Bank działalności.

W ramach systemu zarządzania ryzykiem Bank stosuje sformalizowane:

- zasady służące określeniu wielkości podejmowanego ryzyka i zarządzania ryzykiem,
- procedury mające na celu identyfikację, pomiar lub szacowanie oraz monitorowanie ryzyka występującego w działalności Banku, uwzględniające również przewidywany poziom ryzyka w przyszłości,
- limity ograniczające ryzyko i zasady postępowania w przypadku przekroczenia limitów.

Stosuje również system sprawozdawczości zarządczej umożliwiający monitorowanie poziomu ryzyka i posiada strukturę organizacyjną dostosowaną do wielkości i profilu ponoszonego ryzyka.

W Banku realizowane są zadania za zakresu ochrony danych osobowych - jest powołany Inspektor Ochrony Danych.

Na dzień 31.12.2019 r. w Banku obowiązywały niżej wymienione Polityki zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka definiujące apetyt na ryzyko Banku, rozumiany jako maksymalny, akceptowalny poziom ryzyka jaki Bank może ponosić:

- „Polityka zarządzania ryzykiem kredytowym” zatwierdzona Uchwałą nr 17/2019 Zarządu Podlasko-Mazurskiego Banku Spółdzielczego w Zabłudowie z dnia 21.02.2019 r. i Uchwałą nr 14/2019 Rady Nadzorczej Podlasko-Mazurskiego Banku Spółdzielczego w Zabłudowie z dnia 20.03.2019 r.
- „Polityka zarządzania ryzykiem ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie” zatwierdzona Uchwałą nr 20/2019 Zarządu Podlasko-Mazurskiego Banku Spółdzielczego w Zabłudowie z dnia 21.02.2019 r. i Uchwałą nr 17/2019 Rady Nadzorczej Podlasko-Mazurskiego Banku Spółdzielczego w Zabłudowie z dnia 20.03.2019 r.

- „Polityka zarządzania ryzykiem ekspozycji kredytowych detalicznych” zatwierdzona Uchwałą nr 19/2019 Zarządu Podlasko-Mazurskiego Banku Spółdzielczego w Zabłudowie z dnia 21.02.2019r. i zatwierdzona Uchwałą nr 16/2019 Rady Nadzorczej Podlasko-Mazurskiego Banku Spółdzielczego w Zabłudowie z dnia 20.03.2019 r.
- „Polityka w zakresie bancassurance” zatwierdzona Uchwałą nr 121/2016 Zarządu Podlasko-Mazurskiego Banku Spółdzielczego w Zabłudowie z dnia 01.12.2016 r. i Uchwałą nr 33/2016 Rady Nadzorczej Podlasko-Mazurskiego Banku Spółdzielczego w Zabłudowie z dnia 22.12.2016 r.
- „Polityka inwestycyjna” zatwierdzona Uchwałą nr 79/2017 Zarządu Podlasko-Mazurskiego Banku Spółdzielczego w Zabłudowie z dnia 28.09.2017 r. i Uchwałą nr 14/2017 Rady Nadzorczej Podlasko-Mazurskiego Banku Spółdzielczego w Zabłudowie z dnia 29.09.2017 r.
- „Polityka zarządzania ryzykiem płynności” zatwierdzona Uchwałą nr 104/2019 Zarządu Podlasko-Mazurskiego Banku Spółdzielczego w Zabłudowie z dnia 28.11.2019 r. i Uchwałą nr 32/2019 Rady Nadzorczej Podlasko-Mazurskiego Banku Spółdzielczego w Zabłudowie z dnia 12.12.2019 r.
- „Polityka zarządzania ryzykiem stopy procentowej” zatwierdzona Uchwałą nr 179/2015 Zarządu Podlasko-Mazurskiego Banku Spółdzielczego w Zabłudowie z dnia 31.12.2015r. i Uchwałą nr 6/2016 Rady Nadzorczej Podlasko-Mazurskiego Banku Spółdzielczego w Zabłudowie z dnia 25.01.2016r.; zmieniona Uchwałą nr 30/2016 Zarządu Podlasko-Mazurskiego Banku Spółdzielczego w Zabłudowie z dnia 25.05.2016 r., i Uchwałą Nr 18/2016 Rady Nadzorczej Podlasko-Mazurskiego Banku Spółdzielczego w Zabłudowie z dnia 30.05.2016 r.
- „Polityka zarządzania ryzykiem operacyjnym” zatwierdzona Uchwałą nr 178/2015 Zarządu Podlasko-Mazurskiego Banku Spółdzielczego w Zabłudowie z dnia 31.12.2015 r. i Uchwałą nr 5/2016 Rady Nadzorczej Podlasko-Mazurskiego Banku Spółdzielczego w Zabłudowie z dnia 25.01.2016 r.
- „Polityka bezpieczeństwa informacji” zatwierdzona Uchwałą nr 173/2015 Zarządu Podlasko-Mazurskiego Banku Spółdzielczego w Zabłudowie z dnia 31.12.2015 r. i Uchwałą nr 2/2016 Rady Nadzorczej Podlasko-Mazurskiego Banku Spółdzielczego w Zabłudowie z dnia 25.01.2016r., ze zm.,
- „Polityka bezpieczeństwa systemów teleinformatycznych” zatwierdzona Uchwałą nr 28/2014 Zarządu Podlasko-Mazurskiego Banku Spółdzielczego w Zabłudowie z dnia 10.04.2014 r. i Uchwałą nr 12/2014 Rady Nadzorczej Podlasko-Mazurskiego Banku Spółdzielczego w Zabłudowie z dnia 12.05.2014 r., ze zm.,
- „Polityka bezpieczeństwa w zakresie usług płatności internetowych” zatwierdzona Uchwałą nr 11/2019 Zarządu Podlasko-Mazurskiego Banku Spółdzielczego w Zabłudowie z dnia 24.01.2019 r. i Uchwałą nr 12/2019 Rady Nadzorczej Podlasko-Mazurskiego Banku Spółdzielczego w Zabłudowie z dnia 20.03.2019 r.
- „Polityka bezpieczeństwa danych osobowych” zatwierdzona Uchwałą nr 54/2018 Zarządu Podlasko-Mazurskiego Banku Spółdzielczego w Zabłudowie z dnia 14.06.2018 r. i Uchwałą nr 12/2018 Rady Nadzorczej Podlasko-Mazurskiego Banku Spółdzielczego w Zabłudowie z dnia 20.06.2018 r.
- „Polityka zgodności” zatwierdzona Uchwałą nr 119/2018 Zarządu Podlasko-Mazurskiego Banku Spółdzielczego w Zabłudowie z dnia 29.11.2018 r. i Uchwałą nr 20/2018 Rady Nadzorczej Podlasko-Mazurskiego Banku Spółdzielczego w Zabłudowie z dnia 10.12.2018 r.
- „Polityka zarządzania ryzykiem modeli” zatwierdzona Uchwałą Nr 68/2016 Zarządu Podlasko-Mazurskiego Banku Spółdzielczego w Zabłudowie z dnia 30.06.2016 r. Uchwałą Nr 23/2016 r. z dnia 19.09.2016 r. Rady Nadzorczej Podlasko-Mazurskiego Banku Spółdzielczego w Zabłudowie.

- „Polityka zarządzania ryzykiem nadmiernej dźwigni finansowej” wprowadzona Uchwałą Nr 33/2016 Zarządu z dnia 25.05.2016 r. zatwierdzona przez Radę Nadzorczą Uchwałą Nr 19/2016 z dnia 30.05.2016 r.
- „Polityka zarządzania ryzykiem wyniku finansowego” zatwierdzona Uchwałą nr 48/2018 Podlasko-Mazurskiego Banku Spółdzielczego w Zabłudowie z 14.06.2018 r. i Uchwałą nr 10/2018 Rady Nadzorczej Podlasko-Mazurskiego Banku Spółdzielczego w Zabłudowie z dnia 20.06.2018 r.
- „Polityka kapitałowa” zatwierdzona Uchwałą nr 106/2019 Zarządu Podlasko-Mazurskiego Banku Spółdzielczego w Zabłudowie z dnia 09.12.2019 r. i Uchwałą nr 33/2019 Rady Nadzorczej Podlasko-Mazurskiego Banku Spółdzielczego w Zabłudowie z dnia 12.12.2019 r.

System kontroli wewnętrznej

Kontrola wewnętrzna Banku funkcjonującego w Systemie Ochrony oparta jest o rozwiązania wynikające z:

- 1) ustawy Prawo bankowe,
- 2) ustawy z dnia 7 grudnia 2000 r. o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających;
- 3) rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 6 marca 2017 r. w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, polityki wynagrodzeń oraz szczegółowego sposobu szacowania kapitału wewnętrznego w bankach;
- 4) Rekomendacji H KNF dotyczącej systemu kontroli wewnętrznej w bankach;
- 5) innych powszechnie obowiązujących przepisów prawa oraz dobrych praktyk w zakresie funkcji audytu oraz systemu kontroli wewnętrznej.

Zgodnie z regulacjami zewnętrznymi Bank oparł system kontroli wewnętrznej na zbiorze mechanizmów kontrolnych zapewniających osiągnięcie ustawowo określonych celów:

- skuteczności i efektywności działania Banku,
- wiarygodności sprawozdawczości finansowej,
- przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem w banku,
- zgodności działania banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi.

Celem systemu kontroli wewnętrznej jest wspomaganie zarządzania Bankiem, realizacja powyższych celów, w tym usprawnianie realizacji zadań Banku oraz zapewnienie bezpieczeństwa i stabilnego jego funkcjonowania.

System kontroli wewnętrznej obejmuje wszystkie jednostki organizacyjne Banku i jest dostosowany do charakteru, profilu ryzyka i skali działalności Banku. Przyjęty przez Zarząd Banku oraz zatwierdzony przez Radę Nadzorczą Regulamin systemu kontroli wewnętrznej określa podstawowe zasady organizacji i funkcjonowania systemu kontroli wewnętrznej. W roku 2019 obowiązywał Regulamin systemu kontroli wewnętrznej przyjęty jako Załącznik do Uchwały nr 24/2019 Zarządu Banku z dnia 26.02.2019 r i Uchwały nr 5/2019 Rady Nadzorczej z dnia 20.03.2019 r.

W ramach systemu kontroli wewnętrznej Bank wyodrębnia:

- 1) funkcję kontroli – mającą za zadanie zapewnienie przestrzegania mechanizmów kontrolnych dotyczących w szczególności zarządzania ryzykiem w Banku, która obejmuje stanowiska, grupy ludzi lub jednostki/komórki organizacyjne odpowiedzialne za realizację zadań przypisanych tej funkcji;
- 2) stanowisko do spraw zgodności, którego zadaniem jest identyfikacja, ocena, kontrola i monitorowanie ryzyka braku zgodności działalności Banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi oraz przedstawianie raportów w tym zakresie;
- 3) niezależną komórkę audytu wewnętrznego mającą za zadanie badanie i ocenę, w sposób niezależny i obiektywny, adekwatności i skuteczności systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej.

Audyt wewnętrzny jest realizowany przez Spółdzielnię Systemu Ochrony Zrzeszenia Banku BPS upoważnioną do przeprowadzania audytu wewnętrznego w Banku, na mocy zawartej Umowy ze Spółdzielnią.

Mechanizmy kontrolne przyjęte w Banku wbudowane są w funkcjonujące procesy, czynności oraz w codzienną działalność operacyjną Banku. Proces projektowania, zatwierdzania i wprowadzania w Banku mechanizmów kontrolnych jest odpowiednio udokumentowany i umożliwia przypisanie komórkom organizacyjnym odpowiedzialności za realizację zadań na poszczególnych etapach procesów wyszczególnionych przez Bank.

Funkcjonujący w Podlasko-Mazurskim Banku Spółdzielczym w Zabłudowie system kontroli wewnętrznej zorganizowany jest na trzech niezależnych poziomach / liniach obrony. Na wszystkich liniach obrony, w ramach systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, pracownicy Banku w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych, odpowiednio stosują mechanizmy kontrolne lub niezależnie monitorują ich przestrzeganie poprzez weryfikację bieżącą oraz testowanie okresowe.

Podstawowym narzędziem do operacyjnego zarządzania systemem kontroli w Banku jest matryca funkcji kontroli, w której powiązано cele ogólne systemu kontroli wewnętrznej i wyodrębnione w ich ramach cele szczegółowe z procesami istotnymi wraz z wpisanymi w te procesy kluczowymi mechanizmami kontrolnymi i niezależnym monitorowaniem tych mechanizmów.

Na pierwszą linię obrony składa się operacyjne zarządzanie ryzykiem, powstałym w związku z działalnością prowadzoną przez Bank. Komórki pierwszej linii obrony odpowiedzialne są za projektowanie i zapewnienie przestrzegania mechanizmów kontrolnych, w szczególności w procesach biznesowych funkcjonujących w Banku oraz zgodności postępowania z regulacjami. Celem kontroli realizowanej na pierwszym poziomie jest zapewnienie zgodności wykonywanych czynności z procedurami wewnętrznymi, a także bieżące reagowanie na stwierdzone nieprawidłowości oraz monitorowanie mechanizmów kontrolnych.

Drugą linię obrony (drugi poziom zarządzania) realizują specjalnie do tego powołane stanowiska lub komórki organizacyjne w strukturach Banku niezależne od zarządzania ryzykiem na pierwszym poziomie, w tym stanowisko do spraw zgodności z funkcją kontroli.

Kontrola realizowana na drugim poziomie jest w kompetencji Banku. Kontrola obejmuje czynności realizowane przez specjalnie dedykowane stanowiska lub komórki organizacyjne Banku, niezależne od

zarządzania ryzykiem. Kontrola ma charakter ciągły i kompleksowy i obejmuje ocenę skuteczności mechanizmów kontroli na pierwszym i drugim poziomie oraz ocenę prawidłowości realizacji funkcji zarządzania ryzykiem w działalności Banku oraz działalności stanowiska ds. zgodności z funkcją kontroli wewnętrznej. W strukturach Banku działają adekwatne mechanizmy zapewniające niezależność stanowiska do spraw zgodności.

Kontrola realizowana na trzecim poziomie to funkcja audytu wewnętrznego realizowana przez Pion Audytu Spółdzielni Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS, która ma za zadanie badanie i ocenę, w sposób niezależny i obiektywny, adekwatności i skuteczności systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej Banku.

Odpowiedzialność Zarządu i Rady Nadzorczej Banku za zaprojektowanie , wprowadzenie oraz zapewnienie skutecznego i adekwatnego systemu kontroli wewnętrznej

Zarząd Banku

Zarząd Banku odpowiada za zaprojektowanie, wprowadzenie oraz zapewnienie we wszystkich jednostkach/komórkach/stanowiskach organizacyjnych Banku, funkcjonowanie adekwatnego i skutecznego systemu kontroli wewnętrznej, który obejmuje funkcję kontroli i Stanowisko ds. zgodności.

Zarząd Banku zapewnia niezależność komórki do spraw zgodności oraz zapewnia środki finansowe niezbędne do skutecznego wykonywania zadań oraz systematycznego podnoszenia umiejętności i kwalifikacji pracownika na tym stanowisku.

Zarząd Banku podejmuje działania mające na celu zapewnienie ciągłości działania systemu kontroli wewnętrznej, w tym właściwej współpracy wszystkich pracowników w ramach funkcji kontroli oraz we współpracy z komórką do spraw zgodności oraz SSOZ BPS w ramach realizacji funkcji audytu wewnętrznego, a także zapewnienie dostępu pracownikom realizującym te funkcje do niezbędnych dokumentów źródłowych, w tym zawierających informacje prawnie chronione, w związku z wykonywaniem przez nich obowiązków służbowych.

Zarząd Banku w ramach zapewnienia przez system kontroli wewnętrznej przestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz standardów rynkowych:

- 1) odpowiada za efektywne zarządzanie ryzykiem braku zgodności, rozumianym jako ryzyko skutków nie przestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz standardów rynkowych,
- 2) odpowiada za opracowanie Polityki zgodności, zapewnienie jej przestrzegania i składanie Radzie Nadzorczej i Komitetowi Audytu raportów w sprawie zarządzania ryzykiem braku zgodności,
- 3) w przypadku wykrycia nieprawidłowości w stosowaniu Polityki zgodności, Zarząd Banku podejmuje odpowiednie działania w celu usunięcia tych nieprawidłowości, w tym środki naprawcze lub dyscyplinujące.

Rada Nadzorcza

Rada Nadzorcza sprawuje nadzór nad wprowadzeniem i zapewnieniem funkcjonowania adekwatnego systemu kontroli wewnętrznej oraz odpowiedzialna jest za monitorowanie jego skuteczności.

Rada Nadzorcza Banku monitoruje skuteczność systemu kontroli wewnętrznej w oparciu o informacje uzyskane od komórki do spraw zgodności, innych komórek pełniących funkcje kontrolne, Zarząd Banku, Komitet Audytu oraz SSOZ BPS w ramach realizacji funkcji audytu wewnętrznego.

Rada Nadzorcza dokonuje corocznej oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej I i II poziomu, w tym corocznej oceny adekwatności i skuteczności funkcji kontroli oraz komórki do spraw zgodności. Ocena skuteczności i adekwatności realizacji funkcji audytu wewnętrznego realizowana jest wyłącznie przez Radę Nadzorczą SSOZ BPS.

W ramach nadzoru nad działalnością Banku, Rada Nadzorcza monitorowała skuteczność systemu kontroli wewnętrznej w oparciu o informacje uzyskane od pracownika Stanowiska ds. zgodności, Zarządu Banku oraz Komitetu Audytu.

W ramach zapewnienia przez system kontroli wewnętrznej przestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz standardów rynkowych Rada Nadzorcza Banku:

- 1) nadzoruje wykonywanie obowiązków przez Zarząd, dotyczących zarządzania ryzykiem braku zgodności;
- 2) zatwierdza Politykę zgodności Banku;
- 3) co najmniej raz w roku ocenia stopień efektywności zarządzania ryzykiem braku zgodności.

Rada Nadzorcza dokonała rocznej pozytywnej oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej, w tym rocznej oceny adekwatności i skuteczności funkcji kontroli, komórki do spraw zgodności na podstawie opinii Komitetu Audytu.

Bank poinformował Spółdzielnię systemu Ochrony Zrzeszenia BPS o wynikach z przeprowadzonej oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli przez Radę Nadzorczą.

IV Przyjęte rozwiązania organizacyjne w procesie zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka

W procesie zarządzania ryzykiem cele strategiczne określa Rada Nadzorcza, która ocenia skuteczność działań Zarządu Banku, mających na celu zapewnienie efektywności procesu zarządzania ryzykiem.

W Banku funkcjonuje zorganizowany proces zarządzania ryzykiem, w którym uczestniczą organy Banku, Komitet Kredytowy, jednostki i komórki organizacyjne, stanowiska pracy oraz poszczególni pracownicy.

Struktura organizacyjna zarządzania ryzykiem wg stanu na 31.12.2019 r. zawarta była w „Regulaminie organizacyjnym” zatwierdzonym Uchwałą nr 23/2019 Zarządu Podlasko-Mazurskiego Banku Spółdzielczego w Zabłudowie z dnia 26.02.2019 r. i Uchwałą nr 11/2019 Rady Nadzorczej Podlasko-Mazurskiego Banku Spółdzielczego w Zabłudowie z dnia 20.03.2019 r. ze zmianą wprowadzoną Uchwałą nr 59/2019 Zarządu Podlasko-Mazurskiego Banku Spółdzielczego w Zabłudowie z dnia 28.06.2019 r. i Uchwałą nr 24/2019 Rady Nadzorczej Podlasko-Mazurskiego Banku Spółdzielczego w Zabłudowie z dnia 12.09.2019 r.

W poszczególnych Politykach opisano proces zarządzania ryzykiem oraz zakres zadań i odpowiedzialności uczestników procesów.

Nadzór nad ryzykami istotnymi w myśl zapisów Ustawy Prawo Bankowe przypisany jest Prezesowi Zarządu Banku.

Bank identyfikuje następujące ryzyka istotne:

- kredytowe,

- koncentracji zaangażowań
- płynności,
- stopy procentowej w księdze bankowej,
- rynkowe rozumiane jako walutowe
- kapitałowe, niewypłacalności,
- wyniku finansowego,
- operacyjne,
- braku zgodności.

Za ryzyko istotne związane z obszarem działalności Banku uznaje się ryzyko wpływające znacząco na generowane wyniki, bądź ryzyko objęte szczególnymi regulacjami i normami nadzorczymi. Do ryzyk istotnych zalicza się również ryzyka, dla których pomiar ilościowy, przekracza wartości graniczne (limity) i Bank tworzy wewnętrzny wymóg kapitałowy na pokrycie tych ryzyk.

Struktura organizacyjna Banku umożliwia skuteczne zarządzanie i kontrolę ryzyka na wszystkich poziomach zarządzania.

Zmiany dokonywane w strukturze organizacyjnej Banku są uzasadnione i zaplanowane z uwzględnieniem przeglądu obowiązujących regulacji wewnętrznych w celu zapewnienia spójności wprowadzanych zmian z przepisami prawa i przyjętymi założeniami w zakresie zarządzania ryzykiem.

Przeгляд zarządczy przeprowadzony został na podstawie "Instrukcji dokonywania przeglądów zarządczych" przyjętej Uchwałą nr 86/2017 Zarządu Podlasko-Mazurskiego Banku Spółdzielczego w Zabłudowie z dnia 13.10.2017 r. i zatwierdzonej Uchwałą nr 20/2017 Rady Nadzorczej Podlasko-Mazurskiego Banku Spółdzielczego w Zabłudowie z dnia 19.10.2017 r.

Pracownicy Banku na wszystkich szczeblach organizacyjnych mają dostęp do wewnętrznych regulacji w zakresie zarządzania ryzykiem i znają zasady oraz zakres zadań poszczególnych komórek i jednostek organizacyjnych w zakresie zarządzania ryzykiem.

Przepisy dotyczące zarządzania ryzykiem obejmują pełny zakres działalności Banku.

Organizacja procesu zarządzania ryzykiem umożliwia zapobieganie konfliktom interesów.

Analizy poszczególnych rodzajów ryzyka objęte są sprawozdawczością zarządczą. W Banku w 2019 roku obowiązywała „Instrukcja funkcjonowania systemu informacji kierownictwa” zatwierdzona Uchwałą nr 160/2016 Zarządu Podlasko-Mazurskiego Banku Spółdzielczego w Zabłudowie z dnia 29.12.2016 r. z późn. zm.

Instrukcja obejmuje 59 rodzajów sprawozdań, sporządzanych w poniższych okresach:

- codzienne - 1,
- miesięczne – 6,
- kwartalne – 10,
- półroczne – 13,
- roczne – 29.

Oprócz sprawozdań objętych w/w Instrukcją sporządzane są sprawozdania zgodnie z Instrukcją „Sprawozdawczość Podlasko-Mazurskiego Banku Spółdzielczego w Zabłudowie” wprowadzoną Uchwałą nr 73/2016 Zarządu Podlasko-Mazurskiego Banku Spółdzielczego w Zabłudowie z dnia 30.06.2016 r.

Sprawozdawczość obowiązkowa obejmuje sprawozdania do NBP, BFG, GUS, ZUS, GIIF, ARiMR, KNF. Sprawozdawczością zarządczą objęte są wszystkie obszary działalności Banku, w tym zarządzanie ryzykiem i kontrola wewnętrzna.

W Banku zachowana jest zasada rozdzielania odpowiedzialności za zarządzanie obszarami działalności Banku generującymi ryzyko, monitorującymi poziom ryzyka i kontrolującymi ryzyko, przy uwzględnieniu charakteru, skali i złożoności prowadzonej działalności Banku.

Podlasko-Mazurski Bank Spółdzielczy w Zabłudowie mając na uwadze zapewnienie:

- prawidłowego funkcjonowania,
- stabilności, bezpieczeństwa oraz przejrzystości,
- zaufania,
- ochrony uczestników rynku finansowego,
- bezpieczeństwa obrotu i przestrzegania reguł uczciwego obrotu,
- bezpieczeństwa środków pieniężnych klientów

oraz uwzględniając rekomendacje i doświadczenia z zakresu nadzoru bankowego pełnionego przez Komisję Nadzoru Finansowego, przyjął Uchwałą Zarządu Banku nr 90/2014 z dnia 17.12.2014 r., następnie Uchwałami Rady Nadzorczej Banku nr 30/2014 z dnia 18.12.2014 r. i Zebrania Przedstawicieli nr 1/2015 z dnia 16.06.2015 r., ze zm., „Zasady Ładu Korporacyjnego dla instytucji nadzorowanych”.

Przyjęte „Zasady Ładu Korporacyjnego dla instytucji nadzorowanych” realizowane są w oparciu przepisy wewnętrzne Banku i obowiązujące przepisy zewnętrzne.

W Banku obowiązuje przyjęta „Polityka zasad ładu korporacyjnego” Załącznik do Uchwały Nr 3/2018 Zarządu Podlasko-Mazurskiego Banku Spółdzielczego w Zabłudowie z dnia 28.02.2018r, zatwierdzona Uchwałą Nr 6/2018 Rady Nadzorczej Podlasko-Mazurskiego Banku Spółdzielczego w Zabłudowie z dnia 08.05.2018 r. ze zm. Polityka podlega przeglądom zarządczym, a jej realizacja jest ujęta w sprawozdaniu ze stosowania i przestrzegania zasad ładu korporacyjnego.

V Zasady polityki stosowania zabezpieczeń i ograniczania ryzyka oraz procesy monitorowania skuteczności zabezpieczeń i metod redukcji ryzyka

Bank posiada uregulowane w przepisach wewnętrznych zasady polityki stosowania zabezpieczeń i ograniczania ryzyka oraz procesy monitorowania skuteczności zabezpieczeń i metod redukcji ryzyka.

Ryzyko ograniczane jest między innymi poprzez:

- ustalenie apetytu na ryzyko,
- system limitów ostrożnościowych,
- przeprowadzanie testów warunków skrajnych,
- monitoring, pomiar, sprawozdawczość ryzyka i kontrolę,
- kwalifikacje (wykształcenie, dostęp do szkoleń) i odpowiedzialność pracowników,
- przestrzeganie procedur i stosowanie narzędzi oceny ryzyka,
- ustalenie katalogu transakcji nie finansowanych przez Bank,
- stosowanie taktyki: zabezpieczeń, kompetencji decyzyjnych, nadzoru nad portfelem kredytowym, klasyfikacji ekspozycji kredytowych, zarządzania rezerwami celowymi oraz restrukturyzacji i windykacji.

Według stanu na dzień sprawozdawczy Bank stosował definicje należności przeterminowanych, zagrożonych oraz metody ustalania korekt wartości i rezerw w oparciu o zapisy Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2008 r. z późn. zm.

Poniżej przedstawiamy definicje pozycji przeterminowanych i o utraconej wartości.

Należność przeterminowana to należność z niespłaconą w określonych w umowie terminach kwotą odsetek lub rat kapitałowych. Przez ekspozycję przeterminowaną rozumie się całą ekspozycję, a nie tylko część zapadłą.

Należność z rozpoznaną utratą wartości (utraconej wartości) to ekspozycja kredytowa zakwalifikowana do grupy zagrożonych. Bank kwalifikuje należności do kategorii zagrożone zgodnie z przepisami zawartymi w Rozporządzeniu Ministra Finansów w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane

z działalnością banków. Ekspozycjami zagrożonymi są należności „poniżej standardu”, „wątpliwe” i „stracone” zgodnie z kryteriami określonymi w w/w Rozporządzeniu. Bank dokonuje klasyfikacji ekspozycji kredytowych do odpowiednich kategorii ryzyka, stosując dwa kryteria:

- kryterium terminowości – terminowość spłaty kapitału lub odsetek,
- kryterium ekonomiczne – badanie sytuacji ekonomiczno-finansowej dłużnika.

Należność bez rozpoznanej utraty wartości to ekspozycja kredytowa zakwalifikowana do grupy „normalne” i „pod obserwacją”.

W Banku funkcjonuje „Instrukcja prawnych form zabezpieczenia wierzytelności” zatwierdzona Uchwałą nr 50/2019 Zarządu Podlasko-Mazurskiego Banku Spółdzielczego w Zabłudowie z dnia 10.05.2019 r.

Instrukcja określa obowiązujące w Podlasko-Mazurskim Banku Spółdzielczym w Zabłudowie formy, zasady i tryb przyjmowania prawnych zabezpieczeń ekspozycji kredytowych ze wskazaniem zabezpieczeń, które Bank może wykorzystać do pomniejszenia podstawy naliczenia rezerwy celowej.

Bank podejmując decyzję o zaangażowaniu kredytowym dąży do uzyskania pełnego zabezpieczenia o jak najwyższej jakości przez cały okres kredytowania. Jakość zabezpieczenia Bank ocenia według jego płynności, aktualnej wartości rynkowej, wpływu na poziom tworzonych rezerw oraz możliwość zmniejszenia wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka kredytowego.

Bank stosuje prawne formy zabezpieczeń ekspozycji kredytowych, których rodzaje i opis zawiera „Instrukcja prawnych form zabezpieczania wierzytelności”.

Zalecane do stosowania zabezpieczenia rzeczowe i finansowe, to:

- hipoteka na nieruchomości mieszkalnej, komercyjnej, rolnej,
- przewłaszczenie na zabezpieczenie,
- zastaw rejestrowy,
- kaucja,
- blokada środków pieniężnych,
- weksel in blanco.

Ocena i weryfikacja wartości nieruchomości stanowiącej zabezpieczenie ekspozycji kredytowej w formie hipoteki odbywa się zgodnie z „Instrukcją monitoringu ekspozycji kredytowych i zabezpieczeń” i „Instrukcją prawnych form zabezpieczania wierzytelności”.

Warunki przyjęcia zabezpieczenia wierzytelności Banku, w tym w formie hipoteki na nieruchomości, zawarte są przepisach wewnętrznych Banku.

Ustanawiane zabezpieczenia korespondują z poziomem ryzyka związanego z ekspozycją kredytową. Umowy dotyczące zabezpieczeń ekspozycji kredytowych są regularnie monitorowane pod kątem ekonomicznym i prawnym.

Polityki i procedury bankowe zawierają zapisy dotyczące ograniczania ryzyka transakcji ekspozycji kredytowej zabezpieczonej hipotecznie wynikające z Rekomendacji S w zakresie LtV, Dtl, wielkości udziału własnego.

Bank dokonuje przeglądu, oceny i aktualizacji wartości zabezpieczeń obniżających podstawę tworzenia rezerw celowych w terminach obowiązujących dla przeglądu i klasyfikacji ekspozycji kredytowych.

Rezerwy celowe tworzone są na podstawie Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2008r. z późn. zm. w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością Banków. Zabezpieczenia umożliwiające pomniejszenie podstawy naliczenia rezerwy celowej wg stanu na 31.12.2019 r. określały „Zasady monitoringu i klasyfikacji ekspozycji kredytowych oraz tworzenia i rozwiązywania rezerw celowych” zatwierdzona Uchwałą nr 133/2019 Zarządu Podlasko-Mazurskiego Banku Spółdzielczego w Zabłudowie z dnia 30.12.2019 r.

Najczęściej stosowane w Banku formy zabezpieczenia spełniające powyższe warunki to hipoteka na nieruchomości, zastaw, przewłaszczenie.

Zabezpieczenia umożliwiające zaklasyfikowanie ekspozycji do kategorii „normalne” pomimo niekorzystnej sytuacji klienta określają przepisy wewnętrzne Banku.

Szczegółowe zasady i tryb równoważenia skutków ryzyka wynikającego z transakcji kredytowych w drodze odpowiedniej klasyfikacji ekspozycji kredytowych oraz tworzenia i utrzymywania rezerw celowych w wysokości odpowiedniej do ponoszonego ryzyka określają wewnętrzne procedury Banku.

Po identyfikacji kredytu zagrożonego Bank natychmiast podejmuje działania mające na celu ograniczenie ryzyka Banku z tytułu nietrafionej transakcji kredytowej oraz tworzy właściwy poziom rezerw celowych.

Działania zmierzające do odzyskania wierzytelności Banku zakwalifikowanych do kategorii „wątpliwe” i „stracone” prowadzi Stanowisko ds. restrukturyzacji i windykacji.

W odniesieniu do dłużnika, od którego przysługują należności w kategorii ryzyka „wątpliwe” i „stracone” stosowane są następujące metody postępowania:

- restrukturyzacja,
- windykacja,
- działania towarzyszące postępowaniu upadłościowemu i likwidacyjnemu.

Podczas dochodzenia roszczeń od dłużników Bank wykorzystuje wszelkie instrumenty dostępne w ramach obowiązującego prawa oraz polityki Banku, egzekwując spłatę istniejącego zadłużenia, w tym w toku procesów restrukturyzacyjnych lub windykacyjnych.

Wybór metody postępowania wobec dłużnika każdorazowo uzależniony jest od aspektów ekonomicznych, związanych z dochodzeniem długu (minimalizacja strat Banku z tytułu powstania kredytu trudnego) oraz przewidywanego okresu odzyskania należności Banku. W pierwszej kolejności Bank uwzględni ewentualność restrukturyzacji zadłużenia.

Łączne ryzyko portfela kredytowego jest uzależnione od wielkości i ilości pojedynczych zaangażowań, prawdopodobieństwa ich niespłacenia i współzależności między nimi.

Zarządzanie ryzykiem kredytowym w odniesieniu do pojedynczej transakcji kredytowej polega na ustaleniu:

- ryzyka wynikającego z sytuacji ekonomiczno-finansowej kredytobiorcy,
- ryzyka związanego z zawieraną transakcją kredytową,
- powiązań kapitałowych lub organizacyjnych podmiotu, w szczególności poprzez określenie jego akcjonariuszy, udziałowców, wspólników, członków ich organów oraz podmiotów, których klient jest akcjonariuszem, udziałowcem/wspólnikiem,
- wysokości łącznego zaangażowania Banku w stosunku do podmiotów powiązanych z nim kapitałowo lub organizacyjnie,
- ryzyka związanego z transakcją kredytową w trakcie jej trwania.

VI Opis systemów raportowania i pomiaru poszczególnych rodzajów ryzyka

Do głównych zadań w zakresie zarządzania ryzykiem w Banku należy:

- dostarczanie informacji na temat ryzyka i jego profilu,
- stosowanie działań profilaktycznych redukujących ryzyko i jego skutki,
- monitorowanie dopuszczalnego poziomu ryzyka, w tym nowych norm płynnościowych, określonych w Pakiecie CRD IV/CRR,
- szacowanie wymogów kapitałowych na pokrycie poszczególnych rodzajów ryzyka, zgodnie z rozporządzeniem 575/2013 UE,
- analiza pokrycia wymogów kapitałowych funduszami własnymi,
- uwzględnienie efektów pomiaru ryzyka w metodach szacowania wymogów kapitałowych,

- agregacja procesów szacowania wymogów kapitałowych z procesami zarządzania ryzykiem w Banku,
- raportowanie wyników oceny ryzyk oraz adekwatności kapitałowej Zarządowi i Radzie Nadzorczej Banku,
- audyt skuteczności zarządzania ryzykiem w Banku,
- wykorzystywanie przez Zarząd i Radę Nadzorczą wyników kontroli wewnętrznej do bieżącego zarządzania oraz nadzoru nad zarządzaniem Bankiem.

Na proces zarządzania ryzykiem bankowym składają się następujące czynności:

- gromadzenie informacji,
- identyfikacja i ocena ryzyka,
- limitowanie ryzyka,
- pomiar i monitorowanie ryzyka,
- raportowanie,
- redukcja ryzyka - działania zapobiegawcze.

Zarządzanie ryzykami Bank realizuje w oparciu o opracowane w formie pisemnej i zatwierdzone przez Zarząd i/lub Radę Nadzorczą Banku wewnętrzne strategie, polityki i procedury, które odnoszą się do identyfikacji, pomiaru, monitorowania i kontroli poszczególnych ryzyk.

Ryzyko kredytowe i ryzyko koncentracji

Udzielanie kredytów należy do operacji bankowych obarczonych ryzykiem.

Zarządzanie ryzykiem kredytowym ma na celu zwiększenie bezpieczeństwa prowadzonej przez Bank działalności kredytowej poprzez zapewnienie właściwej jakości oceny ryzyka kredytowego i efektywności podejmowania decyzji kredytowych, jak również skutecznego procesu monitorowania zaangażowania kredytowego wobec pojedynczego klienta oraz całego portfela kredytowego Banku.

Wg stanu na 31.12.2019 r. zapewnienie bezpieczeństwa Banku, w tym utrzymanie narażenia na ryzyko kredytowe oparte było na systemie limitów zawartych w wewnętrznych przepisach Banku określających apetyt na ryzyko.

Podstawowe limity oparte na planie finansowym Banku na 2019 rok obowiązywały w wielkościach jak poniżej.

Lp.	Wyszczególnienie	Limit w % max
Globalne limity ostrożnościowe w % (skorelowane z planem finansowym)		
1	Udział kredytów w sumie bilansowej	64
2	Udział kredytów preferencyjnych w kredytach ogółem	17
3	Udział kredytów zagrożonych w kredytach ogółem (wg wartości nominalnej)	9

Zapewnienie bezpieczeństwa Banku, w tym utrzymanie narażenia na ryzyko związane z ekspozycjami kredytowymi zabezpieczonymi hipotecznie na poziomie nie przekraczającym apetytu na ryzyko ustalonego na podstawie wskaźników LtV, Dtl oraz limitów jakości portfela EKZH ustalonych jak poniżej:

- udział zagrożonych ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie w ekspozycjach kredytowych zabezpieczonych hipotecznie ogółem - max 9 %,
- udział zagrożonych ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie indywidualnie istotnych w ekspozycjach kredytowych zabezpieczonych hipotecznie indywidualnie istotnych ogółem - max 9%.

Miarą apetytu Banku na ryzyko związane z portfelem detalicznych ekspozycji kredytowych jest:

- maksymalny poziom wykorzystania limitów wewnętrznych koncentracji zaangażowań z tytułu detalicznych ekspozycji kredytowych,

- maksymalna wartości wskaźnika Dtl , wynosząca 55%;
- maksymalna wartość wskaźnika szkodowości dla detalicznych ekspozycji kredytowych, wynosząca 9%.

W celu ograniczenia poziomu ryzyka detalicznych ekspozycji kredytowych Bank wyznacza limity wewnętrzne:

- dla portfela detalicznych ekspozycji kredytowych, które określa „Instrukcja ustalania i monitorowania limitów koncentracji zaangażowań” i wynosił on max 50% funduszy własnych,
- dla poszczególnych rodzajów detalicznych ekspozycji kredytowych, które zawarte są w „Instrukcji zarządzania ryzykiem kredytowym”.

Zarządzanie ryzykiem kredytowym prowadzone jest w dwóch aspektach:

- ryzyka pojedynczej transakcji,
- łącznego ryzyka kredytowego.

Ryzyko kredytowe pojedynczej transakcji zależy od wysokości i prawdopodobieństwa wystąpienia straty z tytułu udzielonego kredytu/ gwarancji/ poręczenia.

Zasady zarządzania ryzykiem kredytowym w odniesieniu do łącznego zaangażowania kredytowego obejmują działania polegające na:

- Monitorowaniu koncentracji zaangażowań Banku wobec:
 - pojedynczych podmiotów oraz podmiotów powiązanych kapitałowo lub/i organizacyjnie,
 - podmiotów z tej samej branży/sektora gospodarczego,
 - zaangażowań zabezpieczonych tym samym rodzajem zabezpieczenia,
 - zaangażowań w jednorodny produkt finansowy.
- Monitorowaniu sumy „dużych zaangażowań”,
- Monitorowaniu ekspozycji zagrożonych, ich struktury, czynników ryzyka,
- Monitorowaniu adekwatności dokonywanych odpisów i wielkości tworzonych rezerw na należności zagrożone w porównaniu do ich poziomu i wielkości wyniku finansowego,
- Analizie skuteczności przyjmowanych zabezpieczeń ekspozycji kredytowych,
- Kształtowaniu zróżnicowanej pod względem ryzyka struktury portfela,
- Przeprowadzaniu testów warunków skrajnych.

W Banku funkcjonuje „Regulamin zawierania transakcji kredytowych oraz prowadzenia rachunków bankowych z osobami i podmiotami, o których mowa w art. 79 i 79a ustawy Prawo Bankowe” zatwierdzony Uchwałą nr 12/2015 Rady Nadzorczej Podlasko-Mazurskiego Banku Spółdzielczego w Zabłudowie z dnia 13.05.2015 r.

Bank prowadzi pomiar niżej wymienionych rodzajów limitów ograniczających ryzyko kredytowe:

- 1) Globalne limity ostrożnościowe skorelowane z planem finansowym i „apetytem na ryzyko” ograniczające:
 - udział kredytów w sumie bilansowej,
 - udział kredytów preferencyjnych w kredytach ogółem,
 - udział kredytów zagrożonych w kredytach ogółem wg wartości nominalnej.
- 2) Limity struktury portfela kredytowego wg klas ryzyka wynikające z planu finansowego na dany rok:
 - udział kredytów normalnych w kredytach ogółem wg wartości nominalnej,
 - udział kredytów pod obserwacją w kredytach ogółem wg wartości nominalnej,
 - udział kredytów zagrożonych („poniżej standardu”, „wątpliwe” i „stracone”) w kredytach ogółem wg wartości nominalnej.
- 3) Limity struktury portfela kredytowego wg podmiotów:
 - udział kredytów udzielonych dla przedsiębiorstw i spółek prywatnych oraz spółdzielni w kredytach,
 - udział kredytów udzielonych rolnikom indywidualnymi w kredytach.

4) Limity struktury portfela kredytowego wg produktów:

- udział kredytów w rachunkach bieżących w portfelu kredytowym wg wartości nominalnej,
- udział kredytów obrotowych w portfelu kredytowym wg wartości nominalnej,
- udział kredytów inwestycyjnych w portfelu kredytowym wg wartości nominalnej,
- udział kredytów hipotecznych w portfelu kredytowym wg wartości nominalnej.

W celu ograniczenia poziomu ryzyka detalicznych ekspozycji kredytowych Bank wyznacza limity wewnętrzne:

- udział portfela detalicznych ekspozycji kredytowych w kredytach ogółem,
- udział portfela zagrożonych detalicznych ekspozycji kredytowych w kredytach detalicznych ogółem,
- udział kredytów gotówkowych w kredytach detalicznych ogółem.

Miarą apetytu Banku na ryzyko związane z portfelem detalicznych ekspozycji kredytowych jest:

- maksymalny poziom wykorzystania limitów wewnętrznych,
- maksymalna wartość wskaźnika Dtl.

Oprócz pomiaru limitów monitoruje się i ocenia wskaźniki portfela kredytowego w odniesieniu do:

- struktury portfela kredytów zagrożonych wg klas ryzyka,
- jakości wg grup klientów,
- jakości portfela wg produktów.

Wprowadzono i monitoruje się limity zaangażowania w dłużne papiery wartościowe.

Limity dotyczące ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie określone są w „Instrukcji zarządzania ryzykiem kredytowym ekspozycji zabezpieczonych hipotecznie”.

Bank przeprowadza analizę ryzyka ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie (EKZH), która zawiera między innymi:

- analizę LtV i Dtl,
- analizę wykorzystania limitów,
- testy warunków skrajnych.

Bank do analizy EKZH wykorzystuje przedstawione poniżej rodzaje limitów ostrożnościowych:

- Udział zagrożonych EKZH w EKZH ogółem,
- Udział zagrożonych EKZH indywidualnie istotnych w EKZH indywidualnie istotnych ogółem,
- Udział EKZH w kredytach ogółem,
- Udział EKZH zabezpieczonych na nieruchomości mieszkaniowej w portfelu kredytowym,
- Udział EKZH zabezpieczonych na nieruchomości mieszkaniowej w portfelu EKZH,
- Udział EKZH zabezpieczonych na nieruchomości komercyjnej w portfelu kredytowym,
- Udział EKZH zabezpieczonych na nieruchomości komercyjnej w portfelu EKZH,
- Udział EKZH o terminie zapadalności powyżej 10 lat w portfelu kredytowym,
- Udział inwestycyjnych EKZH w kredytach ogółem,
- Udział detalicznych EKZH w portfelu EKZH,
- Udział indywidualnie istotnych EKZH w kredytach ogółem,
- Udział indywidualnie istotnych EKZH w EKZH ogółem.

Bank przeprowadza ocenę portfelowego ryzyka rezydualnego w trybie rocznym w oparciu o:

- analizę uzyskanych spłat (efektów) ze sprzedaży posiadanych zabezpieczeń w porozumieniu z kredytobiorcą bądź w wyniku egzekucji komorniczych,
- ocenę skuteczności zabezpieczeń na podstawie wyliczonego zwrotu z uzyskanych efektów windykacji.

Analiza ryzyka kredytowego i ryzyka koncentracji przekazywana jest w ramach informacji zarządczej raz w miesiącu do Zarządu Banku i raz na kwartał do Rady Nadzorczej Banku. Analiza ryzyka portfela ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie sporządzana jest raz na pół roku.

Bank wykorzystując wyniki analiz dąży do ograniczania poziomu ryzyka kredytowego.

Koncentracja zaangażowań

Bank ustala i monitoruje limity koncentracji. Zasady ustalania i aktualizowania limitów wewnętrznych oraz ich monitorowanie i raportowanie wg stanu na 31.12.2019 r. zawarte były w „Instrukcji ustalania i monitorowania limitów koncentracji zaangażowań” zatwierdzonej Uchwałą nr 163/2016 Zarządu Podlasko-Mazurskiego Banku Spółdzielczego w Zabłudowie z dnia 29.12.2016 r. ze zm.

W Banku są przestrzegane i monitorowane wewnętrzne i nadzorcze normy ostrożnościowe.

Bank ustala limity dla:

- zaangażowań Banku wobec danego klienta lub grupy powiązanych klientów, obliczony z uwzględnieniem skutku ograniczenia ryzyka kredytowego zgodnie z art. 399-403 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013,
- zaangażowań Banku wobec klienta, który jest instytucją lub jeżeli do grupy powiązanych klientów należy co najmniej jedna instytucja,
- sumy kredytów, pożyczek pieniężnych, gwarancji bankowych, poręczeń i innych zobowiązań pozabilansowych udzielonych Członkom Zarządu albo Rady Nadzorczej Banku, osobom zajmującym kierownicze stanowiska w Banku oraz podmiotom z nimi powiązanym,
- sumy „dużych zaangażowań”,
- znacznych pakietów akcji poza sektorem finansowym,
- zaangażowań kapitałowych w podmioty sektora finansowego.

Rodzaje ustalonych w Banku limitów wewnętrznych koncentracji zaangażowań obciążonych ryzykiem kredytowym (branża/sektor gospodarczy, rodzaj zabezpieczenia, instrument finansowy) przedstawia poniższa tabela.

Opis limitu	
I.	Łączne zaangażowanie Banku w podmioty tej samej branży/ tego samego sektora gospodarczego
	- rolnictwo, łowiectwo, leśnictwo i rybactwo
	- przetwórstwo przemysłowe
	- budownictwo
	- handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle
	- pozostałe branże
II	Łączne zaangażowanie w jeden rodzaj instrumentu finansowego
	- kredyty obrotowe
	- kredyty inwestycyjne rolników indywidualnych o terminie zapadalności do 10 lat
	- kredyty inwestycyjne pozostałe o terminie zapadalności do 10 lat
	- kredyty inwestycyjne o terminie zapadalności powyżej 10 lat
	- kredyty w rachunku bieżącym i ror
	- kredyty detaliczne wg Rekomendacji T
	- kredyty detaliczne wg Rekomendacji T i S
	- kredyty hipoteczne z wyłączeniem detalicznych
	- udzielone zobowiązania pozabilansowe
III	Łączne zaangażowanie w jeden rodzaj zabezpieczenia
	- hipoteka na nieruchomości komercyjnej
	- hipoteka na nieruchomości mieszkalnej

	- weksel własny in blanco
	- przewłaszczenie rzeczy ruchomych /cesja z ubezpieczenia
	- zastaw rejestrowy
	- przelew (cesja) wierzytelności
	- pozostałe rodzaje zabezpieczeń

Wg stanu na 31.12.2019 roku wykonanie ustalonych ostrożnościowych limitów koncentracji znajdowało się na akceptowalnym poziomie.

Bank bada istotność ryzyk wynikających z zaangażowań kredytowych odnoszących się do:

- koncentracji dużych zaangażowań,
- koncentracji w sektor gospodarki,
- koncentracji przyjętych form zabezpieczenia ekspozycji kredytowych,
- koncentracji zaangażowań w jednorodny instrument finansowy.

„Polityka inwestycyjna” stanowiąca Załącznik do Uchwały nr 79/2017 Zarządu Podlasko-Mazurskiego Banku Spółdzielczego w Zabłudowie z dnia 28.09.2017 r. i Załącznik do Uchwały nr 14/2017 Rady Nadzorczej Podlasko-Mazurskiego Banku Spółdzielczego w Zabłudowie z dnia 29.09.2017 r. zawiera podstawowe limity określające apetyt na ryzyko:

- limit rocznej straty dla portfela bankowego na poziomie max 2% funduszy własnych (kapitału uznanego) wyznaczonych na podstawie danych wskazanych w ostatnim zaudytowanym sprawozdaniu finansowym;
- limit maksymalnej, łącznej wartości środków pieniężnych zainwestowanych w instrumenty finansowe takie jak:
 - dłużne papiery wartościowe emitowane przez Skarb Państwa (np. obligacje, bony skarbowe) o stałej stopie procentowej z terminem pozostającym do wykupu powyżej 1 roku;
 - dłużne papiery wartościowe emitowane lub poręczone przez jednostki samorządu terytorialnego;
 - dłużne papiery wartościowe (akcje, obligacje) emitowane przez banki, za wyjątkiem dłużnych papierów wartościowych emitowanych przez bank zrzeczający;
 - dłużne papiery wartościowe emitowane przez przedsiębiorstwa, w tym:
 - . dłużne papiery wartościowe emitowane przez przedsiębiorstwa, których aktualny rating agencji Euroring, Fitch, Standard&Poors lub Moody's jest na poziomie inwestycyjnym,
 - . dłużne papiery wartościowe emitowane przez przedsiębiorstwa, które notowane są na rynku podstawowym GPW w Warszawie,
 - . dłużne papiery wartościowe emitowane przez pozostałe przedsiębiorstwa;
 - certyfikaty inwestycyjne funduszy inwestycyjnych zamkniętych;
 - jednostki uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych otwartych.

w wysokości 125% funduszy własnych (kapitału uznanego) wyznaczonych na podstawie danych wskazanych w ostatnim zaudytowanym sprawozdaniu finansowym.

Instrukcja „Zasady inwestowania w instrumenty finansowe emitowane przez fundusze inwestycyjne” określa: limity na jednostki uczestnictwa otwartych funduszy inwestycyjnych i limity na certyfikaty inwestycyjne zamkniętych funduszy inwestycyjnych.

Przepisy wewnętrzne Banku regulujące zarządzanie ryzykiem kredytowym i koncentracją zaangażowań:

- Strategia zarządzania ryzykiem kredytowym”,
- „Polityka zarządzania ryzykiem kredytowym”,
- „Polityka zarządzania ryzykiem ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie”,
- „Polityka zarządzania ryzykiem ekspozycji kredytowych detalicznych”,
- „Polityka inwestycyjna”

- „Instrukcja zarządzania ryzykiem kredytowym”,
- „Instrukcja zarządzania ryzykiem ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie”,
- „Instrukcja ustalania i monitorowania limitów koncentracji zaangażowań”,
- Instrukcja „Zasady inwestowania w instrumenty finansowe emitowane przez fundusze inwestycyjne”.

W/w regulacje podlegają niezależnej weryfikacji w ramach przeglądu zarządczego przeprowadzanego raz w roku. Zmiany wprowadzane są na bieżąco w przypadku zmian w przepisach zewnętrznych.

Ryzyko płynności

Podstawowym celem zarządzania płynnością finansową Banku jest dążenie do wzrostu stabilnych źródeł finansowania i utrzymanie bezpiecznego poziomu aktywów płynnych, co zapewnia wykonanie wszystkich zobowiązań pieniężnych zgodnie z ich terminami wymagalności oraz utrzymanie odpowiedniego poziomu wskaźników płynnościowych.

Płynność finansowa Banku jest kształtowana poprzez środki lokowane przez osoby fizyczne, podmioty gospodarcze i jednostki samorządowe oraz lokowanie nadwyżek środków finansowych. Nadwyżki angażowane były w lokaty terminowe w Banku BPS SA, bezpieczne dłużne instrumenty skarbowe, instrumenty Banku Centralnego - instrumenty te stanowią zabezpieczenie płynności.

Uzupełniającym źródłem finansowania aktywów są:

- fundusze własne Banku,
- limit zadłużania się w Banku Zrzeszającym,
- wypracowany zysk bilansowy,
- pożyczka podporządkowana otrzymana z Banku Zrzeszającego.

Polityka zarządzania ryzykiem płynności ma całościowy i skonsolidowany charakter. Całościowy charakter zarządzania oznacza uwzględnienie wszystkich istotnych dla Banku rodzajów ryzyka i zależności między nimi. Skonsolidowane zarządzanie ryzykiem płynności oznacza objęcie procesem zarządzania wszystkich jednostek Banku.

Zgodnie z Polityką zarządzania ryzykiem płynności:

- adekwatny poziom płynności, uwzględniający specyfikę prowadzonej działalności, oznacza posiadanie lub łatwy dostęp do dostatecznej ilości środków finansowych, na poziomie zapewniającym pokrycie aktualnego lub potencjalnego zapotrzebowania na te środki ze strony klientów banków,
- płynność polega na zdolności do finansowania aktywów, terminowego wywiązywania się ze zobowiązań i przetrwania spadku depozytów w toku sezonowej działalności Banku, jak również w innych dających się przewidzieć warunkach.

Cele operacyjne zarządzania płynnością wspomagające cel podstawowy to:

- wydłużenie średniego terminu wymagalności przyjmowanych depozytów, w szczególności poprzez pozyskiwanie środków obcych stabilnych, co pozwoli otwierać po stronie aktywnej pozycje o dłuższym horyzoncie czasowym,
- dążenie do takiego konstruowania produktów depozytowych, aby zapewnić optymalne źródła finansowania uwzględniając przyjęte przez Bank limity koncentracji,
- kształtowanie pożądanej i efektywnej struktury bilansu oraz zobowiązań pozabilansowych,
- optymalizacja realizowanego dochodu przy równoczesnym zachowaniu pełnego bezpieczeństwa płynności,
- umocnienie pozycji płynności Banku, wypracowanie i utrzymanie parametrów ograniczających ryzyko płynności,

- zapobieganie wystąpieniu sytuacji kryzysowej oraz określenie rozwiązań umożliwiających jej przetrwanie, co oznacza opracowanie realnego planu awaryjnego.

Bank dokonuje identyfikacji:

- zagrożeń związanych z ryzykiem utraty płynności oraz przekroczeniem nadzorczych miar płynności i obowiązujących limitów wewnętrznych,
- czynników wewnętrznych i zewnętrznych wpływających na poziom ryzyka płynności.

Czynniki wewnętrzne, nad którymi sprawowana jest kontrola w procesie zarządzania płynnością to:

- struktura bilansu oraz pozycji pozabilansowych w poszczególnych walutach,
- projekcja przepływów pieniężnych,
- wewnętrzne regulacje i procedury zarządzania ryzykiem płynności,
- polityka cenowa i oferta produktowa.

Czynniki zewnętrzne wpływające na pozycję płynności, a będące poza bezpośrednią kontrolą Banku, to:

- polityka pieniężna Banku Centralnego,
- sytuacja gospodarcza kraju, w tym skłonność ludności/podmiotów do oszczędzania/ inwestowania.

W 2019 roku Bank posiadał wystarczające środki potrzebne do regulowania zobowiązań. Zobowiązania wobec klientów regulowane były terminowo, zarówno kasowo jak i elektronicznie. Bank nie korzystał z dodatkowego finansowania z Banku Zrzeszającego.

W przypadku zachwiania bieżącej sytuacji płynnościowej Banku zgodnie z umową Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS Zarząd Spółdzielni Ochrony Zrzeszenia BPS może podjąć decyzję o zniesieniu częściowym lub całkowitym blokady rachunku depozytu obowiązkowego. Zgodnie z umową Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS po wyczerpaniu działań związanych ze zniesieniem blokady depozytu obowiązkowego Zarząd Spółdzielni Ochrony Zrzeszenia BPS może podjąć decyzję o zmianie zasad wykorzystania depozytów obowiązkowych i zobowiązań bank zrzeszający do udzielenia pomocy w formie lokaty lub pożyczki płynnościowej do wysokości 5% środków ze środków zgromadzonych na rachunkach depozytów obowiązkowych. Łączna wartość pomocy może wynosić do 1/3 wartości depozytów od sektora niefinansowego oraz instytucji rządowych i samorządowych zgromadzonych w Banku.

Istnieje również możliwość pozyskania pomocy finansowej z funduszu zabezpieczającego tworzonego przez uczestników Systemu Ochrony Zrzeszenia, którą zgodnie z umową Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS można uzyskać w sytuacji nie spełniania wymogów prawnych dotyczących funduszy własnych, nie spełniania norm płynności i limitów dużych ekspozycji; pomoc można uzyskać w formie: pożyczki restrukturyzacyjnej na okres do 5 lat, gwarancji lub poręczenia na okres do 1 roku z możliwością przedłużenia na kolejne okresy roczne, pożyczki długoterminowej, wpłaty na kapitał rezerwy lub zasobowy.

Podstawą realizacji „Polityki zarządzania ryzykiem płynności” jest kształtowanie struktury aktywów i pasywów, aby działalność kredytowa była w decydującej części finansowana stabilnymi środkami. Cel ten został osiągnięty, o czym świadczą wskaźniki Depozyty stabilne/Kredyty, Skupione wierzytelności i zrealizowane gwarancje i Depozyty stabilne/Kredyty i zobowiązania pozabilansowe udzielone, których wielkość przekraczała 100%. (tabela poniżej).

Narażenie Banku na ryzyko płynności ogranicza system wewnętrznych limitów ostrożnościowych, który uwzględnia wszystkie obszary działalności Banku i jednocześnie jest instrumentem zarządzania ryzykiem płynności. Rodzaje limitów i ich wielkości oraz wykorzystanie na przestrzeni roku przedstawia poniższa tabela.

Wyszczególnienie	2019-12-31	Limit	Wykorzystanie limitu
Wskaźniki płynności			
Wskaźnik płynności krótkoterminowej do 1 m-ca	3,65	min 1,0	27%
Wskaźnik płynności do 3 miesięcy	3,52	min 1,0	28%
Wskaźnik płynności do 6 miesięcy	3,46	min 1,0	29%
Wskaźnik płynności do 1 roku	3,48	min 1,0	29%
Wskaźnik płynności do 2 lat	3,81	min 1,0	26%
Wskaźnik płynności do 5 lat	4,30	min 1,0	23%
Wskaźnik płynności powyżej 5 lat	0,93	min 0,9	97%
Wskaźniki zabezpieczenia płynności			
Kredyty - wg wartości nominalnej / Aktywa - wg wartości bilansowej [%]	47,96	max 64	75%
Kredyty/Depozyty [%]	52,35	max 71	74%
Zobowiązania pozabilansowe udzielone / Aktywa - wg wartości bilansowej [%]	7,90	max 10	79%
Wskaźniki stabilności bazy depozytowej			
Depozyty stabilne / Aktywa - wg wartości bilansowej [%]	79,60	min 55	69%
Depozyty niestabilne / Aktywa - wg wartości bilansowej [%]	12,01	max 25	48%
Procentowy udział największych deponentów w depozytach klientów ogółem [%]	16,69	max 15	111%
Zobowiązania wobec sektora finansowego / Aktywa - wg wartości bilansowej [%]	0,00	max 10	0%
Kredyty i pożyczki otrzymane od sektora finansowego/Aktywa - wg wartości bilansowej [%]	0,00	max 10	0%
Wskaźnik osadu ogółem	90,88	min 75	83%
Wskaźniki finansowania aktywów			
Depozyty od Banków / Aktywa - wg wartości bilansowej [%]	0,00	max 10	0%
Depozyty / Kredyty, skupione wierzytelności i zrealizowane gwarancje [%]	191,02	min 100	52%
Depozyty / Kredyty i zobowiązania pozabilansowe udzielone [%]	164,02	min 95	58%
Depozyty stabilne / Kredyty, skup. wierzytelności i zreal. gwarancje [%]	165,98	min 75	45%
Depozyty stabilne / Kredyty i zobowiązania pozabilansowe udzielone [%]	142,52	min 70	49%
Aktywa trwałe - wg wartości bilansowej / Fundusze własne [%]	26,94	max 35	77%
Współczynniki miar nadzorczych			
M1 Luka płynności krótkoterminowej	127 017,55	> 0,00 tys. zł	X
M2 Współczynnik płynności krótkoterminowej	4,15	min 1,00	24%
M3 Współczynnik pokrycia aktywów niepięnych funduszami własnymi	1,88	min 1,00	53%
M4 Współczynnik pokrycia aktywów niepięnych i aktywów o ograniczonej płynności funduszami własnymi i środkami obcymi stabilnymi	1,77	min 1,00	57%
Wskaźnik miar nadzorczych płynności wynikający z rozporządzenia CRR			
Wskaźnik płynności krótkoterminowej (LCR - Liquidity Coverage Ratio)	263,27	min 100	38%

Akceptowalny poziom ryzyka płynności określały: wskaźnik pokrycia depozytów niestabilnych aktywami ogółem - max 25% oraz wskaźniki, których wielkości wyliczane są na podstawie danych zawartych w planie finansowym zatwierdzanym przez Radę Nadzorczą Banku na poszczególne lata:

- kredyty jako % aktywów ogółem (max),
- kredytu jako % depozytów ogółem (max).

Wskaźnik udziału pasywów niestabilnych w aktywach na przestrzeni roku nie przekraczał poziomu maksymalnego i jego wykorzystanie na koniec 2019 r. wynosiło 48%.

Wskaźniki, za wyjątkiem współczynników miar nadzorczych, były monitorowane w okresach miesięcznych. Analizie i bieżącej, codziennej kontroli podlegają współczynniki miar nadzorczych. Na przestrzeni roku nie odnotowano przekroczeń norm ilościowych wprowadzonych przez KNF. Podstawą spełnienia miar nadzorczych są środki obce stabilne. Zgodnie z Uchwałą KNF 386/2008 Zarząd przyjął Plan pozyskania i utrzymania środków obcych stabilnych. Plan został zatwierdzony przez Radę Nadzorczą.

Aktywa płynne, tj. gotówka w kasach i skarbcu, środki na rachunkach bieżących i lokatach z terminem zapadalności do 1 m-ca, depozyt obowiązkowy, bony pieniężne i obligacje skarbowe oraz obligacje płynnościowe BPS z terminem zapadalności do 30 dni - obliczone wg uchwały w sprawie nadzorczych miar płynności wyniosły wg stanu na 31.12.2019 r. 167.357 tys. zł.

Codziennej kontroli podlega również limit wskaźnika płynności krótkoterminowej LCR wynikający z Rozporządzenia Delegowanego Komisji (UE) 2015/61 z dnia 10 października 2014 r. Na przestrzeni 2019 roku nie odnotowano jego przekroczenia.

Poniższa tabela przedstawia lukę płynności dla pozycji bilansowych i pozabilansowych:

(w tys. zł)

	a'vista	> 24 h <= 1 m-ca	> 1 m-c <= 3 m-cy	> 3 m-cy <= 6 m-cy	> 6 m-cy <= 1 rok	> 1 rok <= 2 lata	> 2 lata <= 5 lat	> 5 lat
Luka płynności w poszczególnych przedziałach	27 414,76	82 313,90	1 893,76	4 496,29	12 009,94	27 679,21	60 676,63	-246 573,99
Luka skumulowana	27 414,76	109 728,67	111 622,42	116 118,72	128 128,65	155 807,86	216 484,50	-30 089,49

W okresach kwartalnych przeprowadza się następujące testy warunków skrajnych:

- 1) Test warunków skrajnych polegający na testowaniu przestrzegania przez Bank miar nadzorczych wynikających z Uchwały Nr 386/2008 KNF z dnia 17 grudnia 2008 r. w sprawie ustalenia wiążących banki norm płynności, na co składają się następujące działania:
 - a) Do przeprowadzenia testów warunków skrajnych wykorzystuje się relację posiadanych na datę analizy wartości poszczególnych składowych nadzorczych miar płynności oraz kwotę kredytów wyznaczonych do sprzedaży w wysokości 15% kredytów normalnych i pod obserwacją.
 - b) ZZR dokonuje analizy sytuacji szokowej zakładającej nagły spadek zobowiązań bieżących i terminowych od sektora niefinansowego i budżetowego o 20%, przy jednoczesnym założeniu konieczności utrzymania współczynnika płynności krótkoterminowej (M2) oraz współczynnika pokrycia aktywów niepłynnych i aktywów o ograniczonej płynności funduszami własnymi i środkami obcymi stabilnymi (M4) na poziomie minimum.
 - c) Przyjmuje się założenie, że pozyskane środki pokryją spadek zobowiązań, o którym mowa w ppkt b i jednocześnie zostaną wykorzystywane do zwiększenia podstawowej rezerwy płynności (A1).
 - d) Przyjmuje się założenie, że spadek zobowiązań o którym mowa w ppkt b, spowoduje proporcjonalne obniżenie stanu środków obcych stabilnych (B2) oraz środków obcych niestabilnych (B5).
 - e) Spadek wskaźników poniżej limitu nadzorczego, przy założeniu wystąpienia sytuacji szokowej, tworzy konieczność ponoszenia dodatkowego kosztu w postaci odsetek zapłaconych od pozyskiwanych środków.
 - f) Łączny dodatkowy koszt utrzymania miar na minimalnym wymaganym poziomie, przy założeniu zaistnienia sytuacji szokowej oblicza się zgodnie z zasadami zawartymi w „Instrukcji oceny adekwatności kapitałowej”.
- 2) Odwrócony test warunków skrajnych polegający na testowaniu przestrzegania przez Bank miar nadzorczych wynikających z Uchwały Nr 386/2008 KNF z dnia 17 grudnia 2008 r. w sprawie ustalenia wiążących banki norm płynności, na co składają się następujące działania:
 - a) W pierwszym wariancie:
 - Do przeprowadzenia testu wykorzystuje się relację posiadanych na datę analizy wartości poszczególnych składowych nadzorczych miar płynności oraz kwotę kredytów wyznaczonych do sprzedaży w wysokości 15% kredytów normalnych i pod obserwacją.

- Ostrożnościowo przyjęto założenie, że spadek depozytów nie zmniejsza środków obcych niestabilnych. Test ten odzwierciedla w swojej konstrukcji kwestie płynności śróddziennej.
- ZZR dokonuje analizy polegającej na sytuacji szokowej zakładającej nagły spadek zobowiązań bieżących i terminowych od pozostałych podmiotów sektora finansowego, sektora niefinansowego i rządowego oraz samorządowego, przy jednoczesnym założeniu konieczności utrzymania wartości współczynnika płynności krótkoterminowej M2 na poziomie minimum 1,00.
 - Wynikiem testu odwróconego jest obliczenie o ile mogłyby spaść zobowiązania bieżące i terminowe ogółem zarówno w wartości procentowej jak i kwotowej
- b) W drugim wariancie:
- Do przeprowadzenia testu wykorzystuje się relację posiadanych na datę analizy wartości poszczególnych składowych nadzorczych miar płynności oraz kwotę kredytów wyznaczonych do sprzedaży w wysokości 15% kredytów „normalnych” i „pod obserwacją”. Test ten odzwierciedla w swojej konstrukcji kwestie płynności śróddziennej.
 - Bank dokonuje analizy polegającej na sytuacji szokowej zakładającej nagły spadek środków obcych stabilnych – B2, przy jednoczesnym założeniu konieczności utrzymania wartości współczynnika M4 na poziomie minimum 1,00.
 - Wynikiem testu odwróconego jest obliczenie o ile mogłyby spaść środki obce stabilne zarówno w wartości procentowej jak i kwotowej.
- 3) Odwrócony test warunków skrajnych obrazujący stopień zabezpieczenia zobowiązań banku:
- a) Do przeprowadzania testu wykorzystuje się sumę wolnych nie obciążonych środków dostępnych w aktywach Banku, oraz inne źródła finansowania.
 - b) ZZR dokonuje testu polegającego na obliczeniu wartości procentowej zobowiązań bieżących i terminowych ogółem lub wartości procentowej zobowiązań bieżących, które zostaną pokryte posiadanymi środkami, jak i możliwościami refinansowania odpływu zobowiązań.
- 4) Test warunków skrajnych obrazujący wystąpienie nadwyżki lub niedoboru środków w przypadku spadku depozytów ogółem o 20%:
- a) Do przeprowadzania testu wykorzystuje się sumę wolnych nie obciążonych środków dostępnych w aktywach Banku oraz inne źródła finansowania przy założeniu spadku depozytów ogółem o 20%.
 - b) W skład możliwych do pozyskania środków zaliczamy:
 - środki pieniężne w kasach Banku,
 - środki na rachunkach w Banku Zrzeszającym,
 - posiadane lokaty terminowe w podmiotach finansowych (bez zablokowanych),
 - posiadane papiery wartościowe łatwo zbywalne (bez zablokowanych),
 - niewykorzystany debet lub kredyt w rachunku bieżącym,
 - c) ZZR dokonuje symulacji odpływu depozytów ogółem o 20% i możliwości pozyskania środków poprzez upłynnienie posiadanych aktywów, czy też zaciągnięcie zobowiązań od podmiotów finansowych.
 - d) Na podstawie testu dokonuje się analizy nadwyżki, czy też niedoboru środków. Nadwyżka środków świadczy o możliwości zrefinansowania odpływu depozytów o zakładaną wartość procentową. Niedobór środków może oznaczać pojawienie się problemów płynnościowych przy założonym odpływie depozytów.
- 5) Test warunków skrajnych obrazujący maksymalny okres obsługi klientów Banku w przypadku różnej dynamiki wpływów środków:
- a) Do przeprowadzania testu wykorzystuje się sumę wolnych nie obciążonych środków dostępnych w aktywach Banku oraz inne źródła finansowania.
 - b) Jako wpływy środków traktuje się wpływy gotówkowe z kas Banku stanowiące wartość maksymalnego zasilenia się w gotówkę w jednym dniu operacyjnych na przestrzeni analizowanego miesiąca oraz wpływy bezgotówkowe obciążające rachunek bieżący Banku w

kwocie stanowiącej maksymalne obciążenie rozliczonych przez Bank Zrzeszający w jednym dniu operacyjnym na przestrzeni analizowanego miesiąca.

- c) Wynikiem testu jest obliczenie w liczbie dni obsługi klientów Banku przy różnej dynamice wpływu środków.
- 6) Test warunków skrajnych polegający na uwzględnieniu pogorszenia się jakości portfela kredytowego, zmiany struktury aktywów polegającej na wzroście portfela kredytowego, oraz spadku depozytów terminowych:
 - a) Do przeprowadzania testu warunków skrajnych Bank wykorzystuje urealnione zestawienie płynności.
 - b) Bank dokonuje symulacji pogorszenia się jakości kredytów w sytuacji normalnej i pod obserwacją o 20% i przekwalifikowania ich do klasy należności zagrożonych, wzrost należności z tytułu kredytów i pożyczek o 10%, oraz jednocześnie spadek depozytów terminowych o 20%. Na podstawie testu dokonuje się analizy zmiany skumulowanych wskaźników płynności wg stanu rzeczywistego, oraz po założeniu testu warunków skrajnych. Wyniki testu porównywane są z minimalnymi limitami wewnętrznymi wskaźników płynności ustalonymi przez Bank.
- 7) Test warunków skrajnych polegający na testowaniu przestrzegania wskaźnika płynności krótkoterminowej netto (LCR). Do przeprowadzania testów warunków skrajnych wykorzystuje relację posiadanej na datę analiz wartości aktywów płynnych, wpływów i wpływów określonych zgodnie z unormowaniami dotyczącymi obliczania wskaźnika LCR. Dokonuje analizy sytuacji szokowej zakładającej nagły wzrost wpływów o 25% i oblicza wskaźnik LCR, zakładając konieczność utrzymania jego wartości na poziomie minimum 100%.
- 8) Test warunków skrajnych polegający na testowaniu wpływu wycofania środków przez klientów za pomocą kanałów elektronicznych na wskaźnik pokrycia wpływów netto (LCR). Do przeprowadzania testów warunków skrajnych wykorzystuje relację posiadanej na datę analiz wartości aktywów płynnych, wpływów i wpływów określonych zgodnie z unormowaniami dotyczącymi obliczania wskaźnika LCR. Dokonuje się analizy sytuacji szokowej zakładającej nagły spadek o 25% wartości depozytów zgromadzonych przez klientów, do których mają oni dostęp za pomocą kanałów elektronicznych co powoduje spadek wartości aktywów płynnych również o tę wartość. Na podstawie powyższych założeń oblicza się wskaźnik LCR, zakładając konieczność utrzymania jego wartości na poziomie minimum 100%.

Wyniki testów warunków skrajnych świadczyły o bezpiecznej sytuacji płynnościowej Banku.

W celu ograniczenia ryzyka płynności stosowane są poniższe działania:

- 1) kształtowanie struktury aktywów i pasywów (zapadalności/wymagalności) w taki sposób, aby dopasować ją do potrzeb wynikających z cyklu działalności Banku;
- 2) utrzymywanie odpowiednich zasobów aktywów płynnych dla zapewnienia nieprzewidzianego zapotrzebowania na środki, na poziomie uzależnionym od stabilności depozytów oraz prawdopodobieństwa szybkiego wzrostu portfela kredytowego;
- 3) wykorzystywanie rezerwy obowiązkowej do bieżących rozliczeń pieniężnych (Zarządzenie Prezesa NBP w sprawie zasad i trybu naliczania i utrzymywania rezerwy obowiązkowej), przy utrzymywaniu średniego stanu rezerwy na zadeklarowanym poziomie;
- 4) ograniczanie koncentracji wierzycelności, zaangażowań wobec udziałowców i grup powiązanych kapitałowo i organizacyjnie oraz innych nadmiernych zaangażowań;
- 5) wyodrębnienie stabilnych źródeł finansowania i podejmowanie działań w celu ich powiększenia;
- 6) utrzymywanie zróżnicowanej bazy depozytowej, zarówno w kategoriach terminowości, jak i podmiotowości klientów (ograniczanie uzależnienia od poszczególnych źródeł finansowania);
- 7) pozyskiwanie środków na rynkach finansowych innymi dostępnymi metodami;
- 8) trafne prognozy krótko-, średnio- i długoterminowe dotyczące przepływów pieniężnych;
- 9) wypracowywanie technik szybkiego reagowania na działanie czynników zewnętrznych;

- 10) kształtowanie właściwych relacji z klientami – zarówno kredytobiorcami, jak i deponentami – w celu zmniejszenia niepewności co do ewentualnych zachowań w momencie powstania sytuacji kryzysowej.

Bank wykonywał test planów awaryjnych oraz pogłębioną analizę płynności długoterminowej, którą wg uchwały KNF 386/2008 w sprawie ustalenia wiążących banki norm płynności mają wykonywać banki znacząco zaangażowane w finansowanie rynku nieruchomości.

Kontrola i monitoring płynności służą zapobieganiu wystąpieniu ryzyka. Polegają one na stałej obserwacji pozycji płynności Banku. Zespół Zarządzania Ryzykiem w trybie określonym w Instrukcji funkcjonowania systemu zarządzania płynnością finansową w Banku monitoruje:

- 1) codzienną sytuację płynnościową Banku,
- 2) każdego dnia nadzorcze miary płynności zgodnie z postanowieniami Uchwały Komisji Nadzoru Finansowego Nr 386/2008 z dnia 17.12.2008 r.,
- 3) wskaźnik pokrycia wpływów netto (LCR),
- 4) poziom limitów ograniczających ryzyko płynności:
 - codzienna informacja o sytuacji płynnościowej zawiera m.in.: stan aktywów płynnych, poziom „dużych depozytów”, zapadalność/wymagalność w terminie do 7 dni, stan zobowiązań pozabilansowych, wskaźnik kredyty/depozyty.
 - monitoring nadzorczych miar płynności - umożliwia ocenę poziomu ryzyka płynności na tle limitów nadzorczych,
 - w trybie miesięcznym w ramach analizy finansowej ryzyka płynności.

Zespół Zarządzania Ryzykiem w trybie miesięcznym przeprowadza analizę ryzyka płynności. Wyniki analizy w ramach Systemu Informacji Kierownictwa przedstawia Zarządowi. Miesięczna ocena ryzyka zawiera informację o wykonaniu przyjętych limitów.

Rada Nadzorcza w okresach kwartalnych otrzymuje informacje o narażeniu Banku na ryzyko płynności oraz corocznie sprawozdanie z realizacji Polityki zarządzania ryzykiem płynności.

Ryzyko stopy procentowej

Bank posiada „Politykę zarządzania ryzykiem stopy procentowej”

Celem zarządzania ryzykiem stopy procentowej jest:

- zidentyfikowanie podstawowych zagrożeń związanych z ryzykiem a jednocześnie zastosowanie takich metod zarządzania, które mają na celu eliminację/redukcję zagrożeń wpływających na poziom ryzyka stopy procentowej,
- utrzymywanie zmienności wyniku odsetkowego na poziomie nie zagrażającym bezpieczeństwu finansowemu Banku,
- zmniejszenie poziomu ryzyka bazowego,

Zarządzanie ryzykiem stopy procentowej w Banku ma charakter:

- skonsolidowany – oznacza to, że obejmuje ono łącznie wszystkie jednostki i komórki organizacyjne Banku,
- całościowy – uwzględniane są przy analizie wszystkie istotne dla Banku rodzaje ryzyka stopy procentowej w powiązaniu z innymi rodzajami ryzyk bankowych.

W Banku obowiązuje „Instrukcja zarządzania ryzykiem stopy procentowej”.

Pomiar ryzyka stopy procentowej obejmuje wszystkie oprocentowane pozycje bilansowe i pozabilansowe zarządzane przez jednostki i komórki organizacyjne Banku.

W Banku występują cztery podstawowe rodzaje ryzyka stopy procentowej:

- 1) Ryzyko niedopasowania terminów przeszacowania – odnosi się przede wszystkim do portfela bankowego i wyraża się w zagrożeniu wyników Banku, głównie odsetkowych, w sytuacji

niekorzystnych zmian stóp procentowych lub istotnej zmiany struktury przeszacowania pozycji w bilansie powodującej zmiany w wyniku z tytułu odsetek,

- 2) Ryzyko bazowe – wynika z niedoskonałego powiązania (korelacji) stóp procentowych instrumentów generujących przychody i koszty odsetkowe, które to instrumenty mają jednocześnie te same okresy przeszacowania,
- 3) Ryzyko krzywej dochodowości – polega na zmianie relacji pomiędzy stopami procentowymi odnoszącymi się do różnych terminów, a dotyczącymi tego samego indeksu lub rynku,
- 4) Ryzyko opcji klienta – wynika z wpisanych w produkty bankowe opcji klienta, które mogą być zrealizowane w następstwie zmian stóp procentowych; instrumenty zawierające opcje klienta są na ogół najbardziej typowe dla działalności bankowej usytuowanej w portfelu bankowym i obejmują one kredyty dające kredytobiorcy prawo spłaty przed terminem części lub całości kredytu oraz różnego typu depozyty, pozwalające deponentom wycofać środki w dowolnym momencie; opcje klienta są na ogół realizowane, gdy stanowi to korzyść dla ich posiadacza i nie jest korzystne dla sprzedającego takie opcje - Banku.

Analizy ryzyka stopy procentowej wykazują, iż największy wpływ na zmianę wyniku odsetkowego w Banku ma ryzyko niedopasowania terminów przeszacowania aktywów i pasywów oraz ryzyko bazowe.

W znacznie mniejszym stopniu wpływ na zmiany wyniku odsetkowego ma ryzyko krzywej dochodowości oraz ryzyko opcji klienta. Ponadto analiza historyczna wykazała, iż zagrożeniem dla poziomu wyniku z tytułu odsetek jest spadek stóp procentowych, wzrost stóp procentowych sprzyja natomiast poprawie relacji przychodowo-kosztowych w zakresie odsetek. Ma na to wpływ struktura bilansu, jak też reguła, że przy spadku ogólnego poziomu stóp procentowych dochodzi do zawężania rozpiętości oprocentowania kredytów i depozytów.

Do pomiaru stopnia narażenia Banku na ryzyko stopy procentowej stosuje się:

- metodę luki – podstawowe narzędzie analityczne,
- metodę symulacji zmian wyniku odsetkowego,
- analizę podstawowych wskaźników związanych z ryzykiem stopy procentowej,
- metodę szacowania zmian wartości ekonomicznej banku.

Przepisy wewnętrzne Banku w ramach monitorowania ryzyka regulują:

- monitorowanie i raportowanie w zakresie ryzyka stopy procentowej,
- system limitów
- metodyka przeprowadzania testów warunków skrajnych,
- zasady wprowadzania nowych produktów,
- wpływ ryzyka stopy procentowej na ryzyko związane z portfelem ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie,
- sposoby zabezpieczania się przed ryzykiem stopy procentowej,
- zasady ograniczania ryzyka pozycji o nieokreślonym terminie wymagalności.

W Banku obowiązuje poniższy system limitów ograniczających ryzyko stopy procentowej:

Opis limitu
Limit wskaźnika: luka skumulowana / wartość bilansowa aktywów
Limit na zmianę wyniku odsetkowego z tyt. ryzyka przeszacowania i bazowego w relacji do funduszy własnych [+/- 100 p.b.]
Limit na zmianę wartości ekonomicznej banku w relacji do funduszy własnych [+/- 200 p.b.]
Limit na rozpiętość pomiędzy marżą odsetkową a marżą graniczną [min]
Limit luki niedopasowania w przedziale powyżej 1 roku do 2 lat w relacji do funduszy własnych
Limit luki niedopasowania w przedziale powyżej 2 do 5 lat w relacji do funduszy własnych
Limit luki niedopasowania w powyżej 5 lat w relacji do funduszy własnych
Limit strat z tytułu ryzyka opcji klienta w relacji do funduszy własnych
Limit strat z tytułu aktywów i pasywów z terminami przeszacowania powyżej 3 miesięcy - ryzyko krzywej dochodowości

Zespół Zarządzania Ryzykiem w trybie kwartalnym przeprowadza analizę ryzyka stopy procentowej. Wyniki analizy przedstawia Zarządowi w ramach Systemu Informacji Kierownictwa.

Kwartałna ocena ryzyka zawiera informację o wykonaniu przyjętych limitów.

Rada Nadzorcza w okresach kwartalnych otrzymuje informację o narażeniu Banku na ryzyko stopy procentowej oraz w okresach rocznych sprawozdanie z realizacji Polityki zarządzania ryzykiem stopy procentowej.

Pozycje zakwalifikowane do portfela bankowego w zakresie narażenia na ryzyko stopy procentowej.

Sytuacja Banku w zakresie aktywów i pasywów oprocentowanych wg stanu na 31.12.2019 r. została przedstawiona w poniższej tabeli:

Lp.	Wyszczególnienie	Aktywa			Pasywa		
		Kwota	Struktura	Średnie oprocentowanie	Kwota	Struktura	Średnie oprocentowanie
1	Redyskonto weksli	72 078	20,3%	1,58%	2 000	0,6%	1,66%
2	Papiery skarbowe	0	0,0%	0,00%	0	0,0%	0,00%
3	WIBID/WIBOR	281 949	79,5%	3,26%	35 760	10,8%	1,03%
4	Stopa banku	681	0,2%	8,01%	292 707	88,6%	1,05%
	Razem	354 708		2,92%	330 467		1,03%

Oszacowana zmiana wyniku odsetkowego w skali 12 miesięcy na skutek zmiany rynkowych stóp procentowych o 1 pp. według stanu na dzień 31.12.2019 r. wyniosła 1323,9 tys. zł, co stanowiło 5,4% funduszy własnych.

Test warunków skrajnych wykazał, że przy nagłym spadku stóp procentowych o 2 pp. zmiana dochodu odsetkowego w okresie 12 miesięcy może wynieść 3.528,0 tys. zł, stanowiąc 14,3% funduszy własnych.

Zmiana wartości ekonomicznej banku na skutek nagłej zmiany stóp procentowych o 2 pp. wyniosła 271,1 tys. zł, co stanowiło 1,1% funduszy własnych - zmiana jest nieistotna.

Ryzyko walutowe

- Bank monitoruje poziom ryzyka walutowego na podstawie zasad opisanych w „Instrukcji zarządzania ryzykiem walutowym” wprowadzonej Uchwałą nr 63/2019 Zarządu Podlasko-Mazurskiego Banku Spółdzielczego w Zabłudowie z dnia 04.07.2019 r. W Banku obowiązuje również „Polityka zarządzania ryzykiem walutowym” wprowadzona Uchwałą nr 6322019 Zarządu Podlasko-Mazurskiego Banku Spółdzielczego w Zabłudowie z dnia 04 .07.2019 r. i zatwierdzona Uchwałą nr 25/2019 Rady Nadzorczej Podlasko-Mazurskiego Banku Spółdzielczego w Zabłudowie z dnia 12.09.2019 r.

Ograniczenie ekspozycji na ryzyko walutowe prowadzi się przy pomocy:

- miar pozycyjnych określających wartość otwartych pozycji walutowych Banku,
- miar zmienności odzwierciedlających rozproszenie zmian kursów walutowych,
- miar wrażliwości obrazujących wpływ rynkowych czynników ryzyka na zmienność kursów walutowych.

Zarządzanie ryzykiem walutowym Banku odbywa się w ramach limitów:

- pozycji walutowej całkowitej,
- pozycji walutowych netto w poszczególnych walutach obcych.

W odrębnych regulacjach Banku określa się zasady:

- prowadzenia gospodarki walutowej,

- zarządzania płynnością walutową.

Bank wylicza wymóg kapitałowy na ryzyko walutowe. Na koniec 2019 roku poziom wykorzystania limitu nadzorczego nie obligował Banku do tworzenia wymogu kapitałowego na pokrycie ryzyka walutowego. Z uwagi na znikomy udział pozycji walutowych w sumie bilansowej Banku – ryzyko stopy procentowej pozycji walutowych jest nieistotne i wobec tego pomijane. W przypadku, gdy pozycje walutowe będą stanowiły min. 5% sumy bilansowej Banku zostaną opracowane szczegółowe zasady pomiaru, raportowania i kontroli ryzyka stopy procentowej dla walut obcych.

Zespół Zarządzania Ryzykiem na bieżąco monitoruje wykorzystanie limitów (każdego dnia roboczego), a w trybie kwartalnym przeprowadza analizę finansową ryzyka walutowego. Wyniki analizy w ramach Systemu Informacji Kierownictwa przedstawia Zarządowi Banku. Kwartalna ocena ryzyka zawiera informację o wykonaniu przyjętych limitów. Rada Nadzorcza w okresach rocznych otrzymuje informacje o narażeniu Banku na ryzyko walutowe.

Ryzyko operacyjne

W zarządzaniu ryzykiem operacyjnym za szczególnie istotne uznaje się wypełnienie zapisów Ustawy Prawo bankowe z dnia 29 sierpnia 1997 r. z późn. zm., Rekomendacji M i dotyczącej zarządzania ryzykiem operacyjnym w bankach, stanowiącej załącznik do uchwały Nr 8/2013 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 8 stycznia 2013 r. (Dz. Urz. KNF z 2013 r., poz.6) oraz Rekomendacji D.

Zarządzanie ryzykiem operacyjnym w Podlasko-Mazurskim Banku Spółdzielczym w Zabłudowie odbywa się w sposób zapewniający realizację norm wskazanych przez Komisję Nadzoru Finansowego. Zarządzanie ryzykiem operacyjnym odbywa się na płaszczyźnie rozwiązań systemowych, jak i bieżącego zarządzania tym ryzykiem. Bieżące zarządzanie ryzykiem operacyjnym realizowane jest przez każdą jednostkę / komórkę organizacyjną Banku.

Ryzyko operacyjne rozumiane jest jako ryzyko poniesienia straty wynikające z niedostosowania lub zawodności wewnętrznych procesów, ludzi i systemów technicznych lub zdarzeń zewnętrznych.

W zakres ryzyka operacyjnego wchodzi ryzyko prawne oraz ryzyko błędów modeli, teleinformatyczne, bezpieczeństwa i outsourcingu.

Zdarzenie ryzyka operacyjnego zdefiniowano jako działanie lub zdarzenie wewnętrzne lub zewnętrzne związane z działalnością Banku, będące następstwem wystąpienia jednego lub więcej czynników ryzyka operacyjnego, które może skutkować powstaniem strat z tytułu ryzyka operacyjnego.

Bank bada straty z tytułu ryzyka operacyjnego, kluczowe wskaźniki ryzyka (KRI) i określa profil ryzyka operacyjnego, apetyt na ryzyko, tolerancję na ryzyko.

Celem nadrzędnym w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym jest utrzymanie narażenia Banku na ryzyko operacyjne na akceptowalnym przez Zarząd i Radę Nadzorczą Banku, bezpiecznym dla działania i rozwoju Banku poziomie.

Cele szczegółowe to:

- zapewnienie świadomości występowania ryzyka operacyjnego obciążającego Bank na wszystkich szczeblach zarządzania,
- wdrożenie i systematyczna weryfikacja procesów zapobiegania oraz zmniejszania skutków ryzyka, odpowiednio do rodzaju ryzyka i jego możliwego wpływu na wynik finansowy Banku,
- zapewnienie opłacalności stosowania wybranych metod ograniczania ryzyka, odpowiednio do skali działania Banku i wielkości ryzyka.

Bank analizuje potrzeby związane z zarządzaniem ryzykiem operacyjnym i wprowadza odpowiednie zmiany organizacyjne, mające na celu minimalizację ryzyka operacyjnego.

Zarządzanie ryzykiem operacyjnym Banku ukierunkowane jest na:

- działania prewencyjne,

- osłabianie i niwelowanie skutków zaszłych.

Bank podejmuje działania mitygujące mające na celu ograniczanie w przyszłości incydentów, które miały miejsce oraz uniknięcie ewentualnych zagrożeń.

Zarządzanie ryzykiem jest ukierunkowane ze szczególną uwagą na możliwość powstania dwóch klas zdarzeń:

- o wysokiej częstotliwości występowania, ale generujących niewielkie straty,
- o niskiej częstotliwości występowania, ale generujących duże straty.

W zakresie części ryzyka operacyjnego obejmującego ryzyko prawne i ryzyko braku zgodności, zarządzanie ukierunkowane jest na stałe dążenie do minimalizowania skutków nieprzestrzegania zewnętrznych i wewnętrznych regulacji prawnych, a także właściwą ochronę interesów Banku poprzez stałe aktualizowanie i dostosowywanie procedur bankowych, kontrolę ich przestrzegania, wsparcie informatyczne, szkolenia, a także korzystanie z zewnętrznego wsparcia prawnego.

W zakresie zarządzania ryzykiem prawnym i braku zgodności stosowane są:

- regulacje wewnętrzne dotyczące ryzyka braku zgodności, w tym identyfikacji, oceny i monitorowania,
- regulacje wewnętrzne dotyczące polityki kadrowej,
- regulacje wewnętrzne dotyczące rozpatrywania skarg i reklamacji,
- inne regulujące w swoim zakresie zagadnienia norm etycznych i zgodności prawnej.

W zakresie części ryzyka operacyjnego obejmującego ewentualne ryzyko modeli metody zarządzania ukierunkowane są na:

- dążenie do stosowania prostych arkuszy kalkulacyjnych,
- monitoring incydentów ryzyka i strat w ramach rejestrów ryzyka operacyjnego,
- walidację i administrowanie w ramach corocznych przeglądów zarządczych i badanie w ramach audytów wewnętrznych.

Proces zarządzania ryzykiem operacyjnym odbywa się wg następujących etapów:

- identyfikacja i analiza,
- ocena ryzyka,
- analiza dostępnych środków ograniczania ryzyka,
- wybór środków ograniczania ryzyka,
- akceptowanie poziomu,
- wdrożenie wybranych środków ograniczania,
- monitorowanie ryzyka i kontrola.

Bank analizuje ryzyko operacyjne spółki zależnej.

Bank ustalił i monitoruje limity na poszczególne incydenty ryzyka operacyjnego i wskaźniki KRI. Ustalono limit na koszty wynikające z ryzyka operacyjnego w wysokości 15% podstawowego wymogu kapitałowego.

Bank wprowadził scenariusze przeprowadzania testów warunków skrajnych. Testy są przeprowadzane systematycznie.

Ryzykiem operacyjnym objęte jest ryzyko outsourcingu i teleinformatyczne. Identyfikacja i pomiar tych składowych ryzyka operacyjnego opisany jest w odrębnych procedurach wewnętrznych Banku.

Bank na bieżąco podejmuje działania mitygujące w celu uniknięcia strat.

W 2019 roku nie wystąpiły nadzwyczajne zdarzenia ryzyka operacyjnego oraz nie stwierdzono istotnych zdarzeń ryzyka operacyjnego.

Bank nie stosował zaawansowanych metod w pomiarze ryzyka operacyjnego.

Sprawozdawczość w zakresie ryzyka operacyjnego objęta jest Systemem Informacji Kierownictwa.

Wyniki analizy przedstawiane są Zarządowi Banku w okresach kwartalnych - ocena ryzyka zawiera informację o wykonaniu przyjętych limitów.

Rada Nadzorcza Banku w okresach rocznych otrzymuje informacje o narażeniu Banku na ryzyko operacyjne.

Ryzyko braku zgodności

Zarządzanie zgodnością i ryzykiem braku zgodności przeprowadzane było w Banku zgodnie z funkcjonującą „Polityką zgodności” przyjętą Uchwałą Zarządu Banku 119/2018 z dnia 29.11.2018r. zatwierdzoną Uchwałą Rady Nadzorczej 20/2018 z dnia 10.12.2018 r oraz „Instrukcją zarządzania ryzykiem braku zgodności” przyjętą Uchwałą Zarządu Banku 12/2019 z dnia 31.01.2019 r.

Zadania związane z zarządzaniem zgodnością i ryzykiem braku zgodności realizowało wyodrębnione w strukturze Banku Stanowisko ds. zgodności.

Stanowisko swoim zakresem działań zapewniających zgodność obejmuje:

- 1) przepisy i regulacje związane z prawem bankowym (w tym procedury udzielania kredytów i pożyczek),
- 2) ochronę konsumenta i przeciwdziałanie nieuczciwej konkurencji,
- 3) przedstawianie przez Bank rzetelnej reklamy produktów i usług,
- 4) wprowadzanie nowych produktów i modeli biznesowych, w szczególności pod kątem przeciwdziałania obchodzeniu powszechnie obowiązujących przepisów,
- 5) outsourcing,
- 6) ochronę tajemnicy bankowej,
- 7) ochronę danych osobowych,
- 8) przeciwdziałanie konfliktowi interesów, w tym konfliktowi personalnemu,
- 9) darowizny i podarunki, transakcje własne pracowników,
- 10) ryzyko braku zgodności związane z klientami i transakcjami,
- 11) politykę informacyjną dotyczącą ujawnień.

Ryzyko braku zgodności określono w przepisach Banku jako ryzyko sankcji prawnych bądź regulaminowych, strat finansowych lub utraty dobrej reputacji, na jakie jest narażony Bank w wyniku nie stosowania się do przepisów prawa, ustaw, rozporządzeń bądź przyjętych przez Bank standardów i zasad postępowania.

Zarządzanie ryzykiem braku zgodności w Banku ma na celu ograniczenie negatywnych skutków, które wynikają z:

- niezgodności regulacji wewnętrznych i standardów postępowania z obowiązującymi przepisami prawa, uchwałami KNF, standardami i praktykami rynkowymi;
- naruszeń związanych z nieprzestrzeganiem przez pracowników Banku obowiązujących przepisów prawa, regulacji i standardów obowiązujących;
- nieetycznego postępowania Banku lub jego pracowników wobec klientów lub kontrahentów.

Zgodnie z zapisami §34 ust. 5 punkt 3) Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 06 marca 2017 r. oraz zgodnie z zapisami Rekomendacji H/11.3 Rada Nadzorcza oceniła stopień efektywności i skuteczności zarządzania ryzykiem braku zgodności przez Bank za rok 2019 w oparciu o raport roczny oraz okresowe raporty Stanowiska ds. zgodności oraz informacje od Zarządu Banku.

Bank poinformował Spółdzielnię o wynikach z przeprowadzonej przez Radę Nadzorczą oceny efektywności i skuteczności zarządzania ryzykiem braku zgodności po przedstawionej pozytywnej opinii Komitetu Audytu.

Ryzyko kapitałowe – ryzyko niewypłacalności

Ryzyko kapitałowe – ryzyko wynikające z niedostosowania wielkości funduszy własnych do złożoności i skali działalności prowadzonej przez Bank oraz ewentualnych trudności w pozyskaniu dodatkowego kapitału, w szczególności, gdy proces ten musi być przeprowadzony szybko lub w niesprzyjających warunkach rynkowych,

Ryzyko kapitałowe identyfikowane jest zgodnie z obowiązującą w Banku „Instrukcją oceny

adekwatności kapitałowej”.

Istotność ryzyka kapitałowego dla potrzeb wyznaczania wewnętrznego wymogu kapitałowego ocenia się na podstawie:

- struktury posiadanych funduszy w celu ustalenia stopnia koncentracji funduszu udziałowego w sumie funduszy podstawowych oraz uzupełniających posiadanych na datę analizy,
- koncentracji pakietów „dużych” udziałów,
- wielkości posiadanych funduszy własnych w relacji do minimalnych wymogów wynikających z ustawy Prawo bankowe.

Bank posiada Politykę kapitałową i ustalone limity alokacji kapitału na ryzyka zidentyfikowane jako istotne na podstawie oceny procesu zarządzania adekwatnością kapitałową.

Na 2019 rok założono, że:

- wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kredytowego ukształtuje się na poziomie nie wyższym niż 75% planowanych funduszy własnych,
- wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego (w tym ryzyko braku zgodności) ukształtuje się na poziomie 9% planowanych funduszy własnych,
- całkowita pozycja walutowa utrzymywana będzie poniżej poziomu 2% funduszy własnych,
- Bank będzie przestrzegał limitów koncentracji wpływających na wymóg kapitałowy,
- wewnętrzny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka stopy procentowej (ryzyko przeszacowania i ryzyko bazowe) nie będzie występował,
- wewnętrzny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka płynności nie będzie występował,
- wewnętrzny wymóg kapitałowy na pokrycie ryzyka koncentracji „dużych” pakietów udziałów wyniesie max 1% planowanych funduszy własnych.

Według stanu na 31.12.2019 r. ustalone limity nie zostały przekroczone.

Polityka kapitałowa dodatkowo określa:

- proces agregacji wymogów kapitałowych,
- strukturę wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka,
- awaryjne działania Banku.

Sprawozdawczość w zakresie ryzyka adekwatności kapitałowej objęta jest systemem informacji kierownictwa.

Wyniki analizy przedstawiane są Zarządowi Banku i Radzie Nadzorczej Banku w okresach kwartalnych.

Ryzyko wyniku finansowego

W 2019 roku obowiązywała „Polityka zarządzania ryzykiem wyniku finansowego” wprowadzona Uchwałą Zarządu Banku nr 48/2018 z dnia 14.06.2018 r. i zatwierdzona Uchwałą Rady Nadzorczej nr 10/2018 z dnia 20.06.2018 r. oraz „Instrukcja zarządzania ryzykiem wyniku finansowego” wprowadzona została Uchwałą Zarządu Banku na 46/2018 z dnia 14.06.2018 r.

Ryzyko wyniku finansowego jest to ryzyko realizacji wyniku finansowego poniżej wymagań wynikających z potrzeby prowadzenia bieżącej działalności i rozwoju, głównie w celu zapewnienia odpowiedniego zasilenia kapitału. Ryzyko wyniku finansowego jest pochodną innych ryzyk identyfikowanych w Banku.

Podstawowym celem w zakresie zarządzania ryzykiem wyniku finansowego jest utrzymanie odpowiedniego poziomu wyniku finansowego, oznaczającego uzyskiwanie wyników finansowych w wysokości zapewniającej możliwość prowadzenia bieżącej działalności i odpowiedniego rozwoju Banku, w tym zapewnienia odpowiedniego zasilenia kapitału.

W Banku obowiązuje następujący system limitów ograniczających ryzyko wyniku finansowego:

Opis limitu	Limit
Wskaźnik C/I (max) %	80,00
ROA netto (min) %	0,40
ROE netto (min) %	6,00
Wskaźnik pokrycia kredytów z rozpoznaną utratą wartości rezerwami celowymi (min) %	30,00
Marża odsetkowa (min) %	2,60

Działania podejmowane przez Bank w celu osiągnięcia założonych celów zarządzania ryzykiem wyniku finansowego i ograniczania negatywnego wpływu ryzyka obejmują:

- 1) wdrożenie odpowiedniego systemu planowania strategicznego oraz finansowego, a także pomiaru i nadzorowania postępów realizacji planów (kontroli i monitoringu wyniku finansowego),
- 2) powiązanie planów finansowych i handlowych z planami strategicznymi i nadzór Zarządu Banku nad spójnością planów finansowych i handlowych z planami strategicznymi,
- 3) odpowiedni nadzór Zarządu Banku nad efektywnością działania Banku i stopniem realizacji planów finansowych i operacyjnych przez placówki i wyznaczone komórki organizacyjne Banku, a także poziomem ponoszonych kosztów,
- 4) wdrożenie i nadzór nad stosowaniem odpowiednich zasad rachunkowości - „Polityki (zasad) rachunkowości”,
- 5) wdrożenie i nadzór nad poprawnym działaniem systemu pomiaru ryzyka i sprawozdawczości zarządczej w zakresie ryzyka wyniku finansowego,
- 6) wyodrębnienie i funkcjonowanie w strukturze Banku Stanowiska ds. restrukturyzacji i windykacji,
- 7) zarządzaniu ryzykiem wyniku finansowego z poziomu Centrali Banku,
- 8) odpowiednie szkolenia dla kadry Banku uczestniczącej w zarządzaniu ryzykiem wyniku finansowego,
- 9) odpowiednia alokacja funduszy własnych zapewniająca zabezpieczenie strat z tytułu ryzyka wyniku finansowego,
- 10) kontrola wewnętrzna zarządzania ryzykiem wyniku finansowego na wszystkich jego poziomach.

Polityka zarządzania ryzykiem wyniku finansowego zawiera zestaw działań awaryjnych, które będą podejmowane w przypadku zagrożenia braku realizacji założonych wyników finansowych, tj.:

- 1) przegląd i analiza przyczyn niewystarczającej realizacji planów (analiza luki realizacji planów) i podjęcie działań awaryjnych, w tym:
 - a) zmiany organizacyjne,
 - b) zmiany zasad wdrażania planów,
 - c) zmiany zasad planowania,
 - d) zmiany zasad wynagradzania,
 - e) odpowiednią racjonalizację kosztów działalności,
- 2) przegląd i weryfikacja polityki produktowej i cenowej, a także celów i zasad zarządzania aktywami i pasywami,
- 3) przegląd strategii i planów finansowych w celu ich urealnienia i dostosowania do nowych warunków otoczenia.

Inne zidentyfikowane ryzyka podlegające ocenie:

Ryzyko modeli

W Banku obowiązują zasady zarządzania ryzykiem modeli zawarte w:

- „Polityce zarządzania ryzykiem modeli” wprowadzona Uchwałą Nr 68/2016 Zarządu z dnia 30.06.2016 r. zatwierdzonej przez Radę Nadzorczą Uchwałą Nr 23/2016 z dnia 19.09.2016 r.
- „Instrukcji zarządzania ryzykiem modeli” wprowadzona Uchwałą Nr 69/2016 Zarządu z dnia 30.06.2016 r.

Przepisy zostały opracowane na podstawie zapisów Rekomendacji W wprowadzonej przez KNF. W Banku nie występują modele istotne. Ryzyko modeli uznawane jest za nieistotne.

Ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej

W Banku obowiązują zasady zarządzania ryzykiem nadmiernej dźwigni finansowej zawarte w poniższych przepisach:

- „Polityka zarządzania ryzykiem nadmiernej dźwigni finansowej” wprowadzona Uchwałą Nr 33/2016 Zarządu Podlasko-Mazurskiego Banku Spółdzielczego w Zabłudowie z dnia 25.05.2016 r. zatwierdzona przez Radę Nadzorczą Podlasko-Mazurskiego Banku Spółdzielczego w Zabłudowie Uchwałą Nr 19/2016 z dnia 30.05.2016 r.
- „Instrukcja zarządzania ryzykiem nadmiernej dźwigni finansowej” wprowadzona Uchwałą Nr 34/2016 Zarządu Podlasko-Mazurskiego Banku Spółdzielczego w Zabłudowie z dnia 25.05.2016 r.
- „Instrukcja oceny adekwatności kapitałowej” wprowadzona Uchwałą Nr 29/2016 Zarządu Podlasko-Mazurskiego Banku Spółdzielczego w Zabłudowie z dnia 25.05.2016 r. zatwierdzona przez Radę Nadzorczą Podlasko-Mazurskiego Banku Spółdzielczego w Zabłudowie Uchwałą Nr 17/2016 z dnia 30.05.2016 r.

Dźwignia finansowa oznacza względną, w stosunku do funduszy własnych, wielkość posiadanej przez Bank całkowitej kwoty ekspozycji z tytułu aktywów, zobowiązań pozabilansowych oraz zobowiązań warunkowych dotyczących płatności lub dostawy lub dostarczenia zabezpieczenia, z uwzględnieniem zobowiązań z tytułu otrzymanych środków finansowych, zaciągniętych zobowiązań, umów dotyczących instrumentów pochodnych lub umów z udzielonym przyrzeczeniem odkupu, lecz z wyjątkiem zobowiązań, które można wyegzekwować wyłącznie w przypadku likwidacji Banku.

Ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej oznacza ryzyko wynikające z podatności instytucji na zagrożenia z powodu dźwigni finansowej lub warunkowej dźwigni finansowej, które może wymagać podjęcia niezamierzonych działań korygujących jej plan biznesowy, w tym awaryjnej sprzedaży aktywów mogącej przynieść straty lub spowodować konieczność korekty wyceny jej pozostałych aktywów.

Limit wskaźnika dźwigni finansowej ustalono na poziomie 5% - 10%. Na przestrzeni roku nie odnotowano przekroczenia wskaźnika dźwigni finansowej.

Analiza nadmiernej dźwigni dokonywana jest w ramach sprawozdawczości zarządczej sporządzanej na podstawie „Instrukcja oceny adekwatności kapitałowej”.

Ryzyko zaangażowania w podmioty zależne i współzależne

Analiza ryzyka zaangażowania w podmiot zależny sporządzana jest na podstawie „Instrukcji oceny wielkości ryzyka generowanego przez podmioty zależne i współzależne oraz wpływu ryzyka tych podmiotów na sytuację ekonomiczno-finansową Banku” wprowadzonej Uchwałą Nr 162/2016 Zarządu Podlasko-Mazurskiego Banku Spółdzielczego w Zabłudowie z dnia 25.05.2016 r. oraz w ramach sprawozdania sporządzanego na podstawie „Instrukcji oceny adekwatności kapitałowej” wprowadzonej Uchwałą Nr 29/2016 Zarządu Podlasko-Mazurskiego Banku Spółdzielczego w Zabłudowie z dnia

25.05.2016 r. zatwierdzoną przez Radę Nadzorczą Podlasko-Mazurskiego Banku Spółdzielczego w Zabłudowie Uchwałą Nr 17/2016 z dnia 30.05.2016 r.

Zgodnie z zapisami Uchwały Nr 1/2016 z dnia 11.02.2016 r. Rady Nadzorczej Spółdzielni Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS „Zasady ograniczania ryzyka Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS z tytułu zaangażowań w inne instytucje finansowe i podmioty spoza Systemu Ochrony zrzeszenia BPS oraz zaangażowań w składniki wykorzystywane do obliczeń funduszy własnych innych Uczestników Systemu Ochrony zrzeszenia BPS” Bank sporządził analizę podmiotu zależnego i przesłał informacje z tego zakresu do Spółdzielni Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS.

Dodatkowo Bank bada ryzyko operacyjne podmiotu zależnego i jego wpływ na ryzyko Banku na podstawie zapisów „Instrukcji zarządzania ryzykiem operacyjnym” zatwierdzonej Uchwałą nr 103/2018 Zarządu Podlasko-Mazurskiego Banku Spółdzielczego w Zabłudowie z dnia 20.09.2018 r.

Ryzyko cyklu gospodarczego, ryzyko strategiczne, ryzyko utraty reputacji

Ocena ryzyka przeprowadzana jest w ramach analizy przeprowadzanej na podstawie „Instrukcji oceny adekwatności kapitałowej” wprowadzonej Uchwałą Nr 29/2016 Zarządu Podlasko-Mazurskiego Banku Spółdzielczego w Zabłudowie z dnia 25.05.2016 r. zatwierdzoną przez Radę Nadzorczą Podlasko-Mazurskiego Banku Spółdzielczego w Zabłudowie Uchwałą Nr 17/2016 z dnia 30.05.2016 r.

Przepisy wewnętrzne

Metodykę zarządzania wyżej wymienionymi ryzykami wg stanu na dzień 31.12.2019 r. zawierają niżej wymienione instrukcje:

- „Instrukcja zarządzania ryzykiem kredytowym” wprowadzona Uchwałą nr 8/2016 Zarządu Podlasko-Mazurskiego Banku Spółdzielczego w Zabłudowie z dnia 11.02.2016 r. ze zm.
- „Instrukcja zarządzania ryzykiem ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie” wprowadzona Uchwałą nr 119/2013 Zarządu Podlasko-Mazurskiego Banku Spółdzielczego w Zabłudowie z dnia 30.12.2013 r. ze zm.
- „Instrukcja ustalania i monitorowania limitów koncentracji zaangażowań” wprowadzona Uchwałą nr 163/2016 Zarządu Podlasko-Mazurskiego Banku Spółdzielczego w Zabłudowie z dnia 29.12.2016r. ze zm.
- „Instrukcja funkcjonowania systemu zarządzania płynnością finansową” wprowadzona Uchwałą nr 22/2017 Zarządu Podlasko-Mazurskiego Banku Spółdzielczego w Zabłudowie z dnia 30.03.2017 r., ze zm.
- „Instrukcja zarządzania ryzykiem stopy procentowej” wprowadzona Uchwałą nr 60/2016 Zarządu Podlasko-Mazurskiego Banku Spółdzielczego w Zabłudowie z dnia 23.06.2016 r.
- „Instrukcja zarządzania ryzykiem walutowym” wprowadzona Uchwałą nr 63/2019 Zarządu Podlasko-Mazurskiego Banku Spółdzielczego w Zabłudowie z dnia 04.07.2019 r.
- „Instrukcja zarządzania ryzykiem operacyjnym w Podlasko-Mazurskim Banku Spółdzielczym w Zabłudowie” wprowadzona nr 103/2018 Zarządu Podlasko-Mazurskiego Banku Spółdzielczego w Zabłudowie z dnia 20.09.2018 r.
- „Instrukcji Zasady outsourcingu czynności bankowych” wprowadzona Uchwałą nr 41/2017 Zarządu Podlasko-Mazurskiego Banku Spółdzielczego w Zabłudowie z dnia 01.06.2017 r. i Uchwała Rady Nadzorczej Nr 26/2017 z dnia 28.12.2018r.
- „Instrukcja zarządzania ryzykiem braku zgodności” wprowadzona Uchwałą nr 12/2019 Zarządu Podlasko-Mazurskiego Banku Spółdzielczego w Zabłudowie z dnia 31.01.2019 r.

- Procedura anonimowego sposobu powiadamiania organu zarządzającego lub organu nadzorującego o naruszeniach prawa oraz obowiązujących w Banku procedur i standardów etycznych” wprowadzona Uchwałą nr 90/2018 Zarządu Podlasko-Mazurskiego Banku Spółdzielczego w Zabłudowie z dnia 09 sierpnia 2018 r.
- „Instrukcji oceny wielkości ryzyka generowanego przez podmioty zależne i współzależne oraz wpływu ryzyka tych podmiotów na sytuację ekonomiczno-finansową Banku” wprowadzona Uchwałą Nr 162/2016 Zarządu Podlasko-Mazurskiego Banku Spółdzielczego w Zabłudowie z dnia 25.05.2016 r.
- „Instrukcja zarządzania ryzykiem modeli” zatwierdzona Uchwałą Nr 69/2016 Zarządu Podlasko-Mazurskiego Banku Spółdzielczego w Zabłudowie z dnia 30.06.2016 r.
- „Instrukcja oceny adekwatności kapitałowej” zatwierdzona Uchwałą nr 29/2016 Zarządu Podlasko-Mazurskiego Banku Spółdzielczego w Zabłudowie z dnia 25.05.2016 r. i Uchwałą Nr 17/2016 Rady Nadzorczej Podlasko-Mazurskiego Banku Spółdzielczego w Zabłudowie z dnia 30.05.2016 r.
- „Instrukcja zarządzania ryzykiem wyniku finansowego „zatwierdzoną Uchwałą nr 49/2018 Podlasko-Mazurskiego Banku Spółdzielczego w Zabłudowie z 14.06.2018 r.
- „Metodyka ustalania ogólnych limitów ryzyka oraz przeprowadzania weryfikacji przyjętych limitów” wprowadzona Uchwałą Nr 31/2016 Zarządu Podlasko-Mazurskiego Banku Spółdzielczego w Zabłudowie z dnia 25.05.2016 r.
- „Polityka inwestycyjna” stanowiąca Załącznik do Uchwały Nr 79/2017 Zarządu Podlasko-Mazurskiego Banku Spółdzielczego w Zabłudowie z dnia 28.09.2017 r. i Załącznik do Uchwały Nr 14/2017 Rady Nadzorczej Podlasko-Mazurskiego Banku Spółdzielczego w Zabłudowie z dnia 29.09.2017 r,
- „Zasady inwestowania w instrumenty finansowe emitowane przez fundusze inwestycyjne” zatwierdzona Uchwałą Nr 184/2015 Zarządu Podlasko-Mazurskiego Banku Spółdzielczego w Zabłudowie z dnia 31.12.2015 r.

Przepisy dotyczące zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka podlegają systematycznej weryfikacji w ramach przeglądu zarządczego. Przegląd podlega akceptacji przez Stanowisko ds. zgodności.

VII Opis jednostki, w której Bank posiada udziały

Bank posiada spółkę zależną pod nazwą „PM Inwestycje” Sp. z o.o., w której objął całość udziałów o łącznej wartości 750 tys. zł (750 udziałów o wartości nominalnej 1 tys. zł).

Spółka za 2019 rok wykazała zysk, który przeznaczono na zasilenie kapitału zapasowego.

Sytuacja finansowo-ekonomiczna podmiotu zależnego w 2019 roku nie wpłynęła na kształtowanie się poziomu ryzyka Banku.

Ponadto wg stanu na 31.12.2019 r. Bank posiadał:

- akcje w BPS - 1 948 tys. zł,
- akcje w Centrum Finansowym BPS - 10,6 tys. zł.
- udziały w SSOZ BPS - 5 tys. zł.

VIII Fundusze własne Banku

Zgodnie z zapisami art. 437 Rozporządzenia nr 575/2013 UE Bank ujawnia informacje dotyczące funduszy własnych z uwzględnieniem wymogów wynikających z Rozporządzenia wykonawczego Komisji UE nr 1423/2013 z dnia 20.12.2013 r. ustanawiającego wykonawcze standardy techniczne w zakresie wymogów dotyczących ujawnienia informacji na temat funduszy własnych instytucji.

Fundusze własne Banku na dzień 31.12.2019 r. zgodnie z powyższymi Rozporządzeniami obejmują:

Rodzaj kapitału	Kwota
Kapitał Tier I	21 371
Kapitał podstawowy (CET 1)	19 871
-Fundusz udziałowy	2 379
-Kapitał rezerwowy (zasobowy)	17 324
-Skumulowane inne całkowite dochody	179
Pozycje pomniejszające kapitał podstawowy	-11
- wartości niematerialne i prawne	-5
- dodatkowa korekta wyceny(AVA)	-6
Dodatkowy kapitał podstawowy (AT1)	1 500
-Kapitał dodatkowy	1 500
Kapitał Tier II	3 306
Suma funduszy własnych Banku zgodnie z Rozporządzeniem 575/2013 UE	24 677

Opis składników kapitału Tier I:

- Fundusz udziałowy 2 379 tys. zł - wpłacony fundusz udziałowy.
- Kapitał rezerwowy 17 324 tys. zł – (fundusz zasobowy) tworzony jest z corocznych odpisów z zysku netto. Fundusz ten zasila również wpisowe jakie wpłacane jest zgodnie ze statutem przy deklарowaniu i wpłacaniu nowych udziałów.
- Skumulowane inne całkowite dochody 179 tys. zł – pozycja składa się z funduszu z aktualizacji wyceny majątku trwałego (89 tys. zł.) oraz niezrealizowanego zysku z aktualizacji wyceny aktywów dostępnych do sprzedaży (90 tys. zł.)
- Pozycje pomniejszające kapitał podstawowy – wartości niematerialne i prawne (netto)- 5 tys. zł. i dodatkowa korekta wyceny (AVA) – 6 tys. zł.
- Dodatkowy kapitał podstawowy (ATI) – pozycja ta obejmuje część niezamortyzowaną obligacji podporządkowanych wyemitowanych przez Bank.

Opis składników kapitału Tier II:

Kapitał Tier II 3 306 tys. zł – pozycja obejmuje niezamortyzowaną część pożyczki podporządkowanej z Banku Zrzeszającego w kwocie 346 tys. zł i zamortyzowaną części obligacji podporządkowanych wyemitowanych przez Bank w kwocie 2 960 tys. zł.

Podstawowe dane finansowe

Na dzień 31.12.2019 r:

- suma bilansowa wynosiła – 381 123 tys. zł,
- fundusze własne Banku zamknęły się kwotą 24 677 tys. zł,
- zysk netto – 692 tys. zł.

IX Stosowane metody wyznaczania wymogów kapitałowych oraz wartość wymogów z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka, uznane za istotne straty brutto z ryzyka operacyjnego.

Opis procesu szacowania oraz oceny kapitału wewnętrznego.

Podstawowe wymogi kapitałowe wyliczane są w Pionie Finansowym pod nadzorem Głównego Księgowego. Metody, procesy, techniki redukcji ryzyka zawarte w poszczególnych przepisach wewnętrznych Banku objęte były przeglądem zarządczym i podlegają kontroli przez audyt wewnętrzny.

Przegląd zarządczy i proces szacowania kapitału wewnętrznego podlegają weryfikacji. Informacje z tego zakresu przedstawiane są Zarządowi Banku i następnie wnioski z przeglądu Radzie Nadzorczej.

Metody wyliczania wymogów kapitałowych minimalnych i wewnętrznych opisano w niżej wymienionych instrukcjach:

- „Instrukcja wyznaczania wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka oraz współczynnika wypłacalności w Podlasko-Mazurskiego Banku Spółdzielczego w Zabłudowie” zatwierdzona Uchwałą nr 36/2013 Zarządu Podlasko-Mazurskiego Banku Spółdzielczego w Zabłudowie z dnia 21.03.2013 r.,
- „Instrukcja wyznaczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego w Podlasko-Mazurskim Banku Spółdzielczym w Zabłudowie” zatwierdzona Uchwałą nr 34/2013 Zarządu Podlasko-Mazurskiego Banku Spółdzielczego w Zabłudowie z dnia 21.03.2013 r., ze zm.,
- „Instrukcja „Segmentacja ekspozycji i wagi ryzyka dla metody standardowej w Podlasko-Mazurskim Banku Spółdzielczym w Zabłudowie” zatwierdzona Uchwałą nr 35/2013 Zarządu Podlasko-Mazurskiego Banku Spółdzielczego w Zabłudowie z dnia 21.03.2013 r., ze zm.,
- „Instrukcję wyznaczania współczynników kapitałowych oraz wskaźnika dźwigni” zatwierdzona Uchwałą nr 95/2014 Zarządu Podlasko-Mazurskiego Banku Spółdzielczego w Zabłudowie z dnia 17.12.2014 r.,
- „Instrukcja oceny adekwatności kapitałowej” wprowadzona Uchwałą Nr 29/2016 Zarządu Podlasko-Mazurskiego Banku Spółdzielczego w Zabłudowie z dnia 25.05.2016r. zatwierdzona przez Radę Nadzorczą Podlasko-Mazurskiego Banku Spółdzielczego w Zabłudowie Uchwałą Nr 17/2016 z dnia 30.05.2016 r.

Limity na dodatkowe wymogi kapitałowe zawarte są w „Polityce kapitałowej”.

Bank stosuje następujące metody wyliczania wymogów kapitałowych:

- metodę standardową w zakresie ryzyka kredytowego,
- metodę podstawowego wskaźnika (BIA) w zakresie ryzyka operacyjnego.

Poniższa tabela przedstawia wyliczenie ryzyka kredytowego w podziale na poszczególne ekspozycje ważne ryzykiem.

Lp.	Wyszczególnienie	Wartość ekspozycji	Wartość ekspozycji ważonej ryzykiem	Kwota wymogu
1.	Ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych	82 525	2 162	173
2.	Ekspozycje wobec samorządów terytorialnych i władz lokalnych	21 247	4 249	340
3.	Ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego	26	26	2
4.	Ekspozycje wobec instytucji - banków	100 903	406	32
5.	Ekspozycje wobec przedsiębiorców	5 582	5 582	410
6.	Ekspozycje detaliczne	60 914	45 685	2 878
7.	Ekspozycje zabezpieczone na nieruchomościach	98 898	95 506	6 436
8.	Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	4 667	4 667	373
9.	Ekspozycje związane z przedsiębiorstwami zbiorowego Inwestowania	5 396	1 508	121
10.	Ekspozycje kapitałowe	2 706	2 706	216
11.	Inne ekspozycje	8 574	4 633	371
	RAZEM:	391 438	167 130	11 352

Poniższe zestawienie przedstawia poziom minimalnych wymogów kapitałowych na poszczególne rodzaje ryzyka Filaru I.

Lp.	Wyszczególnienie	Kwota
1	ryzyko kredytowe	11 352
2	ryzyko rynkowe (walutowe)	0
3	przekroczenie limitu koncentracji zaangażowań i limitu dużych zaangażowań	0
4	przekroczenie progu koncentracji kapitałowej	0
5	ryzyko operacyjne	1 493
	RAZEM:	12 845

W Banku identyfikowane niżej wymienione ryzyka i na te ryzyka szacuje się wewnętrzne wymogi kapitałowe:

- Ryzyko kredytowe
- Ryzyko rynkowe
- Ryzyko operacyjne
- Ryzyko koncentracji zaangażowań, z tego:
 - przekroczenia nadzorczych limitów zaangażowań
 - koncentracji dużych zaangażowań
 - koncentracji w sektor gospodarki
 - koncentracji przyjętych form zabezpieczenia
 - koncentracji zaangażowań w jednorodny instrument finansowy
- Ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej
- Ryzyko płynności (wynikające z nieodpowiedniego poziomu aktywów płynnych)
- Ryzyko wyniku finansowego
- Ryzyko kapitałowe, z tego:
 - koncentracji funduszu udziałowego
 - koncentracji "dużych" udziałów
- Pozostałe ryzyka:
 - cyklu gospodarczego
 - strategiczne
 - utraty reputacji
 - rezydualne
 - modeli
 - nadmiernej dźwigni
 - inwestycji w podmioty zależne i współzależne

Na dzień 31.12.2019 r.:

- oszacowano dodatkowe wymogi kapitałowe w kwocie 86 tys. zł na ryzyko koncentracji „dużych” pakietów udziałów i ryzyko wyniku finansowego.
- współczynnik wypłacalności ukształtował się na poziomie 15,37%,
- wewnętrzny współczynnik wypłacalności wynosił 14,28%.

Rok zamknięto nadwyżką funduszy własnych nad sumą utworzonych wymogów kapitałowych.

X Ekspozycja na ryzyko operacyjne

Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego oblicza się metodą podstawowego wskaźnika BIA.

Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego na dzień 31.12.2019 r. wynosił 1 493 tys. zł.

Straty brutto z tytułu ryzyka operacyjnego w 2019 roku nie wystąpiły.

Lp.	Rodzaj zdarzenia	Kategoria zdarzenia w ramach rodzaju	Wielkość straty brutto (w tys. zł)
1	Oszustwa wewnętrzne	1. Działania nieuprawnione	0
		2. Kradzież i oszustwo	0
2	Oszustw zewnętrzne	1. Kradzież i oszustwo	0
		2. Bezpieczeństwo systemów	0
3	Zasady dotyczące zatrudnienia oraz bezpieczeństwa w miejscu pracy	1. Stosunki pracownicze	0
		2. Bezpieczeństwo środowiska pracy	0
		3. Podziały i dyskryminacja	0
4	Klienci, produkty i praktyki operacyjne	1. Obsługa klientów, ujawnienie informacji o klientach, zobowiązania względem klientów.	1,5

		2. Niewłaściwe praktyki biznesowe lub rynkowe	0
		3. Wady produktów	0
		4. Klasyfikacja klienta i ekspozycje	0
		5. Usługi doradcze.	0
5	Szkody związane z aktywami rzeczowymi	1. Klęski żywiołowe i inne zdarzenia	0
6	Zakłócenia działalności i błędy systemów	1. Systemy	0
7	Wykonywanie transakcji, dostawa i zarządzanie procesami operacyjnymi.	1. Wprowadzenie do systemu, wykonywanie, rozliczenie i obsługa transakcji.	0
		2. Monitorowanie i sprawozdawczość	0
		3. Dokumentacja dotycząca klienta	0
		4. Zarządzanie rachunkami klientów	0
		5. Uczestnicy procesów nie będący klientami banku	0
		6. Sprzedawcy i dostawcy	0

Bank podejmował działania mitygujące mające na celu ograniczanie skutków incydentów, które miały miejsce oraz uniknięcie ewentualnych zagrożeń.

Ustalony limit w wysokości 15% podstawowego wymogu kapitałowego na ryzyko operacyjne, na pokrycie strat z tytułu ryzyka operacyjnego nie został wykorzystany.

Globalny limit rocznych strat operacyjnych brutto z tytułu incydentów bezpieczeństwa związanych z płatnościami internetowymi max 5% podstawowego wymogu kapitałowego na ryzyko operacyjne nie został wykorzystany.

XI Polityka w zakresie wynagrodzeń.

Podstawową regulację wewnętrzną w zakresie polityki wynagradzania pracowników Banku stanowią:

- 1) Regulamin wynagradzania pracowników wprowadzony Uchwałą ZB Nr 30/2014 z dnia 17.04.2014 r. – z późn. zm.;
- 2) Regulamin wynagradzania Zarządu Podlasko-Mazurskiego Banku Spółdzielczego w Zabłudowie wprowadzony Uchwałą RN 31/2010 z dnia 22.12.2010 r. z późn. zm.;
- 3) Polityka wynagrodzeń pracowników, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka wprowadzony Uchwałą ZB Nr 44/2017 z dnia 23.06.2017 r., zatwierdzona Uchwałą RN Nr 9/2017 z dnia 29.06.2017 r.

Polityka zakłada wypłatę wynagrodzenia zmiennego w postaci premii, która jest przyznawana za realizację wyznaczonych celów oraz ocenę efektów pracy.

Zmienne składniki wynagrodzenia mogą być przyznawane na podstawie pozytywnej oceny realizacji celów wskazanych pracownikom do realizacji. Przy ocenie realizacji celów bierze się pod uwagę kryteria ilościowe i jakościowe okresowe w ww. Polityce.

W Banku nie prowadzi się polityki dotyczącej przyznawania i wypłaty uznaniowych świadczeń emerytalnych. Bank określa odpowiedni stosunek zmiennych składników wynagrodzenia do stałych składników wynagrodzenia z zastosowaniem zasady polegającej na tym, że stosunek zmiennego wynagrodzenia do stałego wynagrodzenia u pracownika, którego działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka w Banku nie może przekraczać 100 %.

Szczegółowe zasady przyznawania i wypłaty zmiennych składników wynagradzania pracowników, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka Banku określa ww. Polityka.

W Banku nie powoływano Komitetu ds. wynagrodzeń.

Wynagrodzenie 2019 r. (w tys. zł)		
X	Wynagrodzenie zasadnicze	Premia
Kadra kierownicza wyższego szczebla: Zarządu Banku (cztery osoby)	480	0
Pracownicy, których działalność zawodowa ma wpływ na profil ryzyka: Główny Księgowy Kierownik Zespołu Zarządzania Ryzykiem Specjalista zatrudniony na Stanowisku ds. zgodności (trzy osoby)	208	0

W 2019 zmienne składniki nie były wypłacane.

W Polityce określono zasadę, że przyznawane wynagrodzenie zmienne ma charakter wyłącznie pieniężny nie stosuje się wypłaty w formie instrumentów finansowych. Stosuje się zasadę dotyczącą wypłaty całości przyznanej premii bezpośrednio po jej przyznaniu bez stosowania odroczenia jej części.

XII Dźwignia finansowa. Aktywa wolne od obciążeń. Bufory kapitałowe.

Dźwignia finansowa.

Dźwignia finansowa - oznacza względną – w stosunku do funduszy własnych - wielkość posiadanej przez Bank całkowitej kwoty ekspozycji z tytułu aktywów, zobowiązań pozabilansowych oraz zobowiązań warunkowych dotyczących płatności lub dostawy lub dostarczenia zabezpieczenia, z uwzględnieniem zobowiązań z tytułu otrzymanych środków finansowych, zaciągniętych zobowiązań, umów dotyczących instrumentów pochodnych lub umów z udzielonym przyrzeczeniem odkupu, lecz z wyjątkiem zobowiązań, które można wyegzekwować wyłącznie w przypadku likwidacji Banku.

Ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej - oznacza ryzyko wynikające z podatności instytucji na zagrożenia z powodu dźwigni finansowej lub warunkowej dźwigni finansowej, które może wymagać podjęcia niezamierzonych działań korygujących jej plan biznesowy, w tym awaryjnej sprzedaży aktywów mogącej przynieść straty lub spowodować konieczność korekty wyceny jej pozostałych aktywów. Limit wskaźnika dźwigni finansowej ustalono na poziomie 5% - 10%.

Obliczenie wskaźnika dźwigni na 31.12.2019 r. zostało dokonane zgodnie z postanowieniem Rozporządzenia Delegowanego Komisji (UE) z dnia 10 października 2014 r. zmieniającego rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 575/2013 w odniesieniu do wskaźnika dźwigni. Wskaźnik dźwigni oblicza się jako miarę kapitału Tier I podzieloną przez miarę ekspozycji całkowitej instytucji i wyraża się w procentach. Miarą całkowitej ekspozycji jest suma ekspozycji bilansowych i wartości ekspozycji pozabilansowych.

Na 31.12.2019 r. wskaźnik dźwigni finansowej Banku wyniósł 5,45%.

W Banku funkcjonuje „Instrukcja wyznaczania współczynników kapitałowych i wskaźnika dźwigni”, która określa zakres odpowiedzialności i raportowania wskaźnika dźwigni finansowej.

Wartość funduszy własnych Banku na 31 grudnia 2019 roku do celów wyliczenia wskaźnika dźwigni.

		Fundusze własne
		Wartość
Kapitał T1	W pełni wprowadzona definicja	21 371
	Definicja przejściowa	21 371

Wartość wskaźników dźwigni na 31 grudnia 2019 roku.

		Wskaźnik dźwigni – wykorzystując definicję kapitału
		Wartość
Kapitał T1	W pełni wprowadzona definicja	5,45
	Definicja przejściowa	5,45

Podział miary ekspozycji do wyliczenia wskaźnika dźwigni.

Kategoria	Pozycje bilansowe
Ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych	82 525
Ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych	21 247
Ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego	26
Ekspozycje wobec instytucji	100 903
Ekspozycje wobec przedsiębiorstw	5 582
Ekspozycje detaliczne	57 801
Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	91 642
Ekspozycje, których dotyczy niewykonania zobowiązania	4 667
Inne ekspozycje	16 681
Pozycje pozabilansowe	
	10 369
	391 443
	-5
Miara ekspozycji całkowitej	391 438

Aktywa wolne od obciążeń

Aktywa uznaje się za obciążone, jeżeli są przedmiotem zastawu lub jakiegokolwiek umowy mającej na celu ochronę, zabezpieczenie lub wsparcie jakości kredytowej danej transakcji, z której zakresu nie mogą zostać swobodnie wycofane.

Na dzień 31.12.2019 roku wszystkie aktywa Banku były wolne od obciążeń.

	Wartość bilansowa aktywów obciążonych	Wartość godziwa aktywów obciążonych	Wartość bilansowa aktywów nieobciążonych	Wartość godziwa aktywów nieobciążonych
Aktywa razem	0	0	381 098	0
Kredyty na żądanie	0	0	63 754	0
Instrumenty udziałowe	0	0	8 102	0
Dłużne papiery wartościowe	0	0	76 539	0
Kredyty i zaliczki inne niż kredyty na żądanie	0	0	223 014	0
Inne aktywa	0	0	9 689	0

Bufory kapitałowe

Zgodnie z zapisami Ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nadzorze makro ostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym Bank nie ma obowiązku wyliczania bufora antycyklicznego, natomiast wyznacza poziom bufora zabezpieczającego i bufora ryzyka systemowego. Na dzień 31 grudnia 2019 r. wymóg połączonego bufora wynosi 8 831 tys. zł.

XIII Stopa zwrotu z aktywów

Stopa zwrotu z aktywów obliczona jako iloraz zysku netto i sumy bilansowej (ROA) z aktywów według stanu na 31 grudnia 2019 roku wynosiła:

ROA brutto - 0,28%

ROA netto – 0,19%

XIV Ekspozycje nieobsługiwane i restrukturyzowane

Raport nr 1. Jakość kredytowa ekspozycji restrukturyzowanych

		a	b	c	d	e	f	g	h
		Wartość bilansowa brutto/kwota nominalna ekspozycji, wobec których zastosowano środki restrukturyzacji				Skumulowana utrata wartości, skumulowane ujemne zmiany wartości godziwej z tytułu ryzyka kredytowego i rezerw		Zabezpieczenie i gwarancje finansowe otrzymane z powodu inwestycji restrukturyzowanych	
		Obsługiwane ekspozycje restrukturyzowane	Nieobsługiwane ekspozycje restrukturyzowane		w tym ekspozycje z utratą wartości	obsługiwanych ekspozycji restrukturyzowanych	nieobsługiwanych ekspozycji restrukturyzowanych	w tym zabezpieczenie i gwarancje finansowe otrzymane z powodu nieobsługiwanych ekspozycji, wobec których zastosowano środki restrukturyzacyjne	
			w tym ekspozycje, których dotyczy niewykonania zobowiązania						
1	Kredyty i zaliczki		3 023 475		3 023 475		749 754		
2	<i>banki centralne</i>								
3	<i>instytucje rządowe</i>								
4	<i>instytucje kredytowe</i>								
5	<i>inne instytucje finansowe</i>								
6	<i>przedsiębiorstwa niefinansowe</i>		2 810 538		2 810 538		720 159		
7	<i>gospodarstwa domowe</i>		212 937		212 937		29 595		
8	Dłużne papiery wartościowe								
9	Zobowiązania do udzielenia pożyczki								
10	Łącznie		3 023 475		3 023 475		749 754		

Raport nr 2. Jakość kredytowa ekspozycji obsługiwanych i nieobsługiwanych w podziale według liczby dni przeterminowania

	a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l
Wartość bilansowa brutto / kwota nominalna												
	Ekspozycje obsługiwane			Ekspozycje nieobsługiwane								
	Nieprzeterminowane lub przeterminowane a dni ≤ 30 dni	Przeterminowane >30 dni ≤90 dni		Małe prawdopodobieństwo spłaty ekspozycji nieprzeterminowanych albo przeterminowanych ≤90 dni	Przeterminowane >90 dni ≤180 dni	Przeterminowane >180 dni ≤1 rok	Przeterminowane >1 rok ≤5 lat	Przeterminowane >powyżej 5 lat	Przeterminowane >5lat ≤ 7 lat	Przeterminowane >7lat	w tym ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	
1	Kredyty i zaliczki	277 114 242	273 633 534	3 480 708	17 961 356	7 236 400	83 441	385 924	5 767 518	4 488 073		
2	<i>Banki centralne</i>											
3	<i>Institucje rządowe</i>	15 123 100	15 123 100									
4	<i>Institucje kredytowe</i>	109 475 532	109 475 532									
5	<i>Inne instytucje finansowe</i>	1 539 560	1 539 560		893 621			893 621				
6	<i>Przedsiębiorstwa niefinansowe</i>	70 270 279	67 310 794	2 959 485	8 052 073	3 521 238		290 042	4 240 793			
7	<i>w tym MSP</i>	68 008 018	65 048 533	2 959 485	8 052 073	3 521 238		290 042	4 240 793			
8	<i>Gospodarstwa domowe</i>	80 705 771	80 184 548	521 223	9 015 662	3 715 162	83 441	385 924	4 583 855	247 280		
9	Dłużne papiery wartościowe	76 538 816	76 538 816									
10	<i>Banki centralne</i>	45 256 276	45 256 276									

11	<i>Institucje rządowe</i>	30 269 852	30 269 852										
12	<i>Institucje kredytowe</i>	1 012 688	1 012 688										
13	<i>Inne instytucje finansowe</i>												
14	<i>Przedsiębiorstwa niefinansowe</i>												
15	Ekspozycje pozabilansowe												
16	<i>Banki centralne</i>												
17	<i>Institucje rządowe</i>												
18	<i>Institucje kredytowe</i>												
19	<i>Inne instytucje finansowe</i>												
20	<i>Przedsiębiorstwa niefinansowe</i>												
21	<i>Gospodarstwa domowe</i>												
22	Łącznie	353 653 058	350 172 350	3 480 708	17 961 356	7 236 400	83 441	385 924	5 767 518	4 488 073			

Raport nr 3. Ekspozycje obsługiwane i nieobsługiwane oraz związane z nimi rezerwy

	a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l	m	n	o
	Wartość bilansowa brutto/kwota nominalna						Skumulowana utrata wartości, skumulowane ujemne zmiany wartości godziwej z tytułu ryzyka kredytowego i rezerw						Skumulowane odpisania częściowe	Otrzymane zabezpieczenie i gwarancje finansowe	
	Ekspozycje obsługiwane		Ekspozycje nieobsługiwane				Ekspozycje obsługiwane - skumulowana utrata wartości i rezerwy				Ekspozycje nieobsługiwane - skumulowana utrata wartości, skumulowane ujemne zmiany wartości godziwej z powodu ryzyka kredytowego i rezerw			Z tytułu ekspozycji obsługiwanych	Z tytułu ekspozycji nieobsługiwanych
	w tym etap 1	w tym etap 2		w tym etap 2	w tym etap 3		w tym etap 1	w tym etap 2		w tym etap 2	w tym etap 3				
1 Kredyty i zaliczki	277 114 242			17 961 356			49 265			7 298 580					
2 <i>Banki centralne</i>															
3 <i>Institucje rządowe</i>	15 123 100														
4 <i>Institucje kredytowe</i>	109 475 532														
5 <i>Inne instytucje finansowe</i>	1 539 560			893 621						893 621					
6 <i>Przedsiębiorstwa niefinansowe</i>	70 270 279			8 052 073			32 754			4 655 678					
7 <i>w tym MSP</i>	68 008 018			8 052 073			32 754			4 655 678					
8 <i>Gospodarstwa domowe</i>	80 705 771			9 015 662			16 511			1 749 281					
9 Dłużne papiery wartościowe	76 538 816														
10 <i>Banki centralne</i>	45 256 276														
11 <i>Institucje rządowe</i>	30 269 852														
12 <i>Institucje kredytowe</i>	1 012 688														
13 <i>Inne instytucje finansowe</i>															
14 <i>Przedsiębiorstwa niefinansowe</i>															
15 Ekspozycje pozabilansowe	30 088 937						11 815								
16 <i>Banki centralne</i>															
17 <i>Institucje rządowe</i>															
18 <i>Institucje kredytowe</i>															

Raport Podlasko-Mazurskiego Banku Spółdzielczego w Zabłudowie z zakresu adekwatności kapitałowej oraz zakresu informacji podlegających ogłaszaniu według stanu na dzień 31.12.2019 r.

19	Inne instytucje finansowe														
20	Przedsiębiorstwa niefinansowe														
21	Gospodarstwa domowe														
22	Łącznie	383 741 995			17 961 356			61 080			7 298 580				

Raport nr 4. Zabezpieczenie uzyskane przez przejęcie i postępowanie egzekucyjne

		a	b
		Zabezpieczenia uzyskane przez przejęcie	
		Wartość w momencie początkowego ujęcia	Skumulowane ujemne zmiany
1	Rzeczowe aktywa trwale	0	0
2	Inne niż rzeczowe aktywa trwale	0	0
3	Nieruchomości mieszkalne	0	0
4	Nieruchomości komercyjne	0	0
5	Ruchomości (samochody, środki transportu, itp..)	0	0
6	Kapitał własny i instrumenty dłużne	0	0
7	Pozostałe	0	0
8	Łącznie	0	0

XV Informacja o spełnianiu przez członków Rady Nadzorczej i Zarządu Podlasko-Mazurskiego Banku Spółdzielczego w Zabłudowie wymogów określonych w art. 22aa ustawy Prawo bankowe.

Rada Nadzorcza

Rada Nadzorcza Banku wg stanu na 31 grudnia 2019 roku składała się z siedmiu członków. W jej składzie wyodrębniono funkcje Przewodniczącego, Zastępcy Przewodniczącego i Sekretarza. Wyboru Przewodniczącego dokonano w oparciu o posiadane doświadczenie oraz umiejętności. Oceny odpowiedności poszczególnych Członków Rady Nadzorczej i organu jako całości dokonywana jest na Zebraniu Przedstawicieli

Zebranie Przedstawicieli Banku w dniu 06.08.2020r. przyjęło nową procedurę dotyczącą oceny odpowiedności – „Politykę oceny odpowiedności członków Zarządu Banku, członków Rady Nadzorczej oraz osób pełniących kluczowe funkcje w Banku Spółdzielczym”. Nowa procedura dotycząca oceny odpowiedności przewiduje przeprowadzanie oceny raz na dwa lata. Tym samym ocena w 2020 za rok 2019 nie była przeprowadzana

Ostatnia ocena odpowiedności została przeprowadzona przez powołaną przez Zebranie Przedstawicieli dnia 28.06.2019r. Komisję ds. odpowiedności, która przeprowadziła weryfikację złożonych oświadczeń i dokonała oceny odpowiedności za rok 2018.

Członkowie Rady Nadzorczej aktywnie pełnili swoje funkcje, wykazując się zaangażowaniem w pracę, poświęcając czas w wymiarze umożliwiającym należyte wykonywanie zadań organu nadzorującego. Posiedzenia organu nadzorującego odbywają się w języku polskim z częstotliwością wymaganą przepisami.

Zarząd Banku

Członków Zarządu powołuje, zgodnie z przepisami prawa, Rada Nadzorcza biorąc pod uwagę kwalifikacje, doświadczenie i reputację kandydata.

W 2019 roku nastąpiły zmiany w składzie Zarządu Banku polegające na poszerzeniu z dniem 01 kwietnia 2019 r. składu Zarządu Banku o Członka Zarządu Banku. Nowo powołany Członek Zarządu zajmuje jednocześnie stanowisko Dyrektora Oddziału Banku w Białymstoku.

Ocenę odpowiedności Członków Zarządu za 2019r. Rada Nadzorcza przeprowadziła w dniu 18.02.2020r. w oparciu o obowiązującą na ten dzień „Politykę zapewnienia odpowiedności w składzie Zarządu i Rady Nadzorczej i różnorodności w składzie Zarządu oraz zapewnienia odpowiedności osób, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka”, która przewidywała coroczne dokonywanie tych ocen.

Ocenę poszczególnych Członków Zarządu Banku przeprowadzono na podstawie złożonego oświadczenia, które zawierało informacje dotyczące poniższych kryteriów:

- w zakresie dotyczącym reputacji, uczciwości i etyczności,
- w zakresie dotyczącym poziomu wiedzy, umiejętności i doświadczenia, w tym na podstawie samooceny wiedzy, umiejętności i doświadczenia w odniesieniu do kluczowych obszarów merytorycznych działalności Banku,
- w zakresie liczby funkcji pełnionych jednocześnie pod kątem czasochłonności prowadzonej aktywności zawodowej i pozazawodowej,
- w zakresie zbadania wystąpienia konfliktu interesów z Bankiem i umiejętności zachowania niezależności osądu.

Na podstawie przeprowadzonej oceny stwierdzono, że Członkowie Zarządu dają rękojmię ostrożnego i stabilnego zarządzania Bankiem, posiadają wiedzę, doświadczenie i umiejętności niezbędne do zarządzania Bankiem, a reputacja osobista członków Zarządu nie stwarza zagrożenia dla utraty reputacji Banku.

Rada Nadzorcza dokonała również oceny kolegalnej Zarządu dając ocenę pozytywną.

Skład liczebny Zarządu ocenia się jako adekwatny do charakteru i skali prowadzonej działalności. Posiedzenia Zarządu Banku odbywają się w języku polskim z przyjętą częstotliwością przynajmniej raz w tygodniu.

XVI Zakończenie

Podlasko-Mazurski Bank Spółdzielczy w Zabłudowie podejmuje szereg działań zmierzających do doskonalenia zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka i podnoszenia efektywności działalności Banku, przy pełnym zachowaniu bezpieczeństwa.

Prawidłowy i skuteczny proces zarządzania ryzykami i adekwatnością kapitałową pozwoli Bankowi na dalszy bezpieczny rozwój.

XVII Oświadczenie Zarządu Banku

Zarząd Podlasko-Mazurskiego Banku Spółdzielczego w Zabłudowie niniejszym oświadcza, że ustalenia opisane w niniejszym „Raportie Podlasko-Mazurskiego Banku Spółdzielczego w Zabłudowie z zakresu adekwatności kapitałowej oraz zakresu informacji podlegających ogłaszaniu według stanu na dzień 31.12.2019 r.” są zgodne ze stanem faktycznym, a stosowane systemy zarządzania ryzykiem są odpowiednie z punktu widzenia profilu i strategii ryzyka Banku.

Poniżej przedstawiamy kluczowe wskaźniki finansowe wg stanu na 31.12.2019 r. charakteryzujące profil ryzyka:

Lp.	Podstawowe wskaźniki finansowe	Poziom wskaźnika w %
1	ROE netto	3,33%
2	ROA netto	0,19%
3	Marża odsetkowa	2,40%
4	Kredyty/Depozyty	52,64%
5	C/I (Koszty/Dochody)	68,72%
6	Portfel kredytowy z utratą wartości brutto/portfel kredytowy brutto	12,20%
7	Wskaźnik pokrycia kredytów z rozpoznaną utratą wartości rezerwami celowymi	36,97%

Wskaźniki przedstawione powyżej mieszczą się w tolerancji na ryzyko określonej przez Bank w Politykach i Strategii Banku.

Zarząd
Podlasko-Mazurskiego
Banku Spółdzielczego w Zabłudowie

Prezes Zarządu - /-/ Krzysztof Stefan Szostak
Wiceprezes Zarządu - /-/ Jolanta Barbara Puławska
Członek Zarządu - /-/ Konrad Stanisław Jach